

PRAKTYKA CZYNI MISTRZA-STAŻE UCZNIOWSKIE W BRANŻY HANDLOWEJ
- Projekt POWR.02.15.00-00-2021/20, współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu
Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Zasady zapewniania jakości kształcenia praktycznego w zakresie stażu uczniowskiego w branży handlowej (HAN) dla zawodu: technik księgarstwa

Pleszew 2021

WARIANT REALIZACJI PNZ: SZKOŁA – PRACODAWCA

Typ szkoły: technikum 5-letnie

Podbudowa programowa: 8-klasowa szkoła podstawowa

Branża handlowa (HAN)

Zawód: TECHNIK KSIĘGARSTWA

SYMBOL CYFROWY ZAWODU 522306

Poziom IV Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie:

HAN.01. Prowadzenie sprzedaży

Poziom 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla kwalifikacji jako kwalifikacji częściowej

HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej

Poziom 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla kwalifikacji jako kwalifikacji częściowej

Autorzy opracowania zasad zapewniania jakości kształcenia praktycznego i narzędzi ich weryfikacji:

1. Artur Kowalski
2. Jan Palacz
3. Anna Wawruch-Lis

Kierownik Projektu: Waldemar Kula

Materiał został przygotowany w ramach projektu „Praktyka czyni mistrza-staże uczniowskie w branży handlowej” nr POWR.02.15.00-00-2021/20, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Centrum Rozwoju Kompetencji Waldemar Kula

ul. Ogrodowa 13, 63-300 Pleszew

Spis treści

1. WSTĘP	4
2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWAŃ	9
3. ZASADY ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO REALIZOWANEGO U PRACODAWCY WRAZ Z PROPONOWANYM NARZĘDZIEM ICH WERYFIKACJI, UMOŻLIWIAJĄCE MONITOROWANIE JAKOŚCI STAŻU PRZEZ WSZYSTKIE ZAANGAŻOWANE STRONY	11
4. STRUKTURA PORTFOLIO NARZĘDZI ZASAD ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO	13
5. MATRYCA NARZĘDZI MONITOROWANIA I EWALUACJI STAŻU UCZNIOWSKIEGO 14	
6. ZAŁĄCZNIKI – WZORY NARZĘDZI BADAWCZYCH	15
6.1. Aplikacja CV – Kwestionariusz (CV 01).....	15
6.2. Profil szkoły i podmiotu przyjmującego ucznia na staż - Arkusz statystyczny (MTR 01-03) 16	
6.3. Ocena stopnia spełnienia ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego - Arkusz oceny programu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk (PRN 01) 18	
6.4. Kadra i jej kompetencje - Arkusz badania dokumentacji i współpracy w zakresie kształcenia zawodowego (PRN 02)	20
6.5. Samoocena kompetencji zawodowych - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia przyjętego na staż (KPT 01)	25
<i>*Pracodawca przyjmujący na staż z zakresu kształcenia zawodowego powinien stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz języka obcego zawodowego.</i>	33
<i>**Przyjęta orientacyjna liczba godzin powinna być dostosowana oraz zmodyfikowana do obowiązującego programu nauczania w szkole macierzystej ucznia-stażysty; w toku weryfikacji należy odnieść się do efektów kształcenia celem zaliczenia stażu uczniowskiego. Ilość godzin realizowanych na stażu będzie ustalana z pracodawcą indywidualnie przez stażystę.</i>	33
6.6 Refleksje ucznia po stażu - Arkusz wywiadu (DKEW 01).....	33
6.7. Stopień wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów - Checklista przydatności programu stażu i wzorów dokumentów (DKEW 05).....	35
6.8. Samoocena stażu przez ucznia - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia po zakończeniu stażu (DKEW 02)	36
6.9. Ocena stażu przez podmiot przyjmujący ucznia na staż - EW 02 Matryca kompetencji ..	44
6.10. Samoocena uzyskanego wsparcia w zakresie szkolenia e-learningowego (DUZ e-lear) 52	
6.11. Potrzeby szkoleniowe uczestnika stażu - KPT 03 Arkusz określenia luki kompetencyjnej uczestnika stażu.....	53
7. ZAKOŃCZENIE	61
8. SŁOWNICZEK UŻYTYCH POJĘĆ W OPRACOWANIU ZASAD ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO.	63

1. WSTĘP

Model programu realizacji stażu w ramach Projektu „Praktyka czyni mistrza-staże uczniowskie w branży handlowej” nr POWR.02.15.00-00-2021/20, współfinansowanego przez UE w ramach EFS, w ramach PO WER 2014-2020, osi priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, w ramach działania: 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki, obejmuje rozwiązania uwzględniające zróżnicowaną strukturę przedsiębiorstw (w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw, przedsiębiorstw małych, średnich i dużych), zawiera zasady zapewniania jakości kształcenia praktycznego realizowanego u pracodawcy wraz z proponowanym narzędziem ich weryfikacji, umożliwiające monitorowanie jakości kształcenia praktycznego przez wszystkie zaangażowane strony. Projekt zakłada, że wypracowane w nim wszystkie produkty będą zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego i będą uwzględniać przepisy oczekujące na wejście w życie.

Projekt realizowany był we współpracy ze szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe lub Centrami Kształcenia Zawodowe lub Centrami Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, w których kształcenie prowadzone jest w zawodach branży handlowej. Grupą docelową projektu były szkoły, pośrednio uczniowie szkół kształcących w zawodach w branży handlowej oraz instytucje rynku pracy z branży handlowej. W ramach projektu zaplanowano do realizacji 2 zadania¹:

- 1) Opracowanie modelowych programów realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie staży uczniowskich dla trzech zawodów z branży handlowej;
- 2) Opracowanie zasad zapewniania jakości kształcenia praktycznego w branży handlowej oraz narzędzi ich weryfikacji.

Wdrożenie modelowego programu praktycznej nauki zawodu połączonego z weryfikacją uzyskanych efektów kształcenia w przyszłości wpłynie na polepszenie kształcenia w rzeczywistych warunkach pracy oraz na wysokie kompetencje zawodowe absolwentów szkół w branży handlowej (HAN) realizujących staże uczniowskie.

Wdrożenie modelowego programu praktycznej nauki zawodu połączonego z weryfikacją uzyskanych efektów kształcenia w przyszłości wpłynie na polepszenie kształcenia w rzeczywistych warunkach pracy oraz na wysokie kompetencje zawodowe absolwentów szkół w branży handlowej (HAN) realizujących staże uczniowskie. W trakcie realizacji programu stażu uczniowie powinni doskonalić umiejętności wykonywania określonych zadań na poszczególnych stanowiskach pracy. Bardzo ważne jest doskonalenie kompetencji personalnych i społecznych: odpowiedzialności za wykonywaną pracę oraz wdrażanie do samokontroli. Przed przystąpieniem

¹ http://crk.edu.pl/Praktyka_czyni_mistrza-staże_uczniowskie_w_branży_handlowej | Centrum Szkoleń CRK Waldemar Kula

uczniów do wykonywania prac, należy zapoznać ich z przepisami obowiązującymi na danym stanowisku pracy. Kształtowanie nawyków, dobrych praktyk przy zastosowaniu zasad etyki na stanowisku pracy, a także w miarę potrzeb posługiwanie się językiem obcym zawodowym sprawi stażycie, już jako absolwentowi w przyszłości, łatwość odnalezienia się na aktywnym rynku pracy w zawodzie technika księgarstwa, a także innych dostępnych sprzedawcom, handlowcom i księgarzom.

W opracowaniu odwołano się do profilu umiejętności i kompetencji ucznia realizującego naukę w zawodzie sprzedawca, symbol cyfrowy 522301, który wskazuje, że absolwent technikum w zawodzie technika księgarstwa potrafi w zakresie prowadzenia sprzedaży:

- posługiwać się specjalistyczną terminologią z zakresu handlu,
- opracować prognozę sprzedaży na podstawie przeprowadzonych badań rynkowych,
- opracować plan działań promocyjnych przedsiębiorstwa handlowego,
- opracować ofertę handlową dostosowaną do potrzeb klientów,
- realizować działania reklamowe na podstawie założonego budżetu,
- przyjąć dostawy towarów pod względem ilościowym i jakościowym zgodnie z zasadami stosowanymi w handlu,
- wykonać czynności związane z przygotowaniem towarów do sprzedaży,
- eksponować towary i usługi,
- obliczyć cenę sprzedaży towarów i usług,
- stosować pośrednie i bezpośrednie formy sprzedaży towarów i usług,
- prowadzić negocjacje handlowe,
- zrealizować zamówienie klienta, sporządzić dokumenty sprzedaży oraz dokonać niezbędnych rozliczeń,
- obsługiwać specjalistyczne urządzenia techniczne wspomagające sprzedaż towarów,
- prowadzić gospodarkę magazynową,
- sporządzać dokumenty handlowe,
- przyjąć reklamację i przeprowadzić postępowanie reklamacyjne,
- przeprowadzić inwentaryzację różnymi metodami oraz ustalić i rozliczyć różnice inwentaryzacyjne,
- określać koszty i przychody działalności handlowej,
- zamówić towary i usługi na podstawie oferty handlowej,
- wykonywać zadania zawodowe z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
- przestrzegać zasad kultury i etyki,
- organizować pracę zespołu w przedsiębiorstwie handlowym,

- przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii,
- zapobiegać zagrożeniom występującym w środowisku pracy,
- udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.²

Z kolei w zakresie kwalifikacji HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej, technik księgarstwa potrafi:

- posługiwać się terminologią z zakresu bibliografii, bibliologii i informacji naukowej,
- projektować warsztat informacyjno-bibliograficzny dla księgarń ogólnosortymentowych, specjalistycznych i antykwariatów,
- pozyskiwać z baz danych informacje o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw,
- sporządzać opisy różnych typów wydawnictw zgodnie z normami bibliograficznymi,
- przygotować księgarską ofertę handlową i zapytania ofertowe,
- projektować spisy bibliograficzne,
- klasyfikować asortyment księgarski,
- porządkować książki i opisy bibliograficzne wg zasad ustalonych dla określonych układów bibliograficznych,
- organizować promocje księgarni i asortymentu księgarskiego,
- wykonywać działania popularyzujące czytelnictwo,
- organizować działalność wystawienniczą na targach i wystawach,
- oceniać wydawnictwa pod względem edytorskim i księgoznawczym,
- omawiać i opisywać rynek wydawnictw.

W odniesieniu do kompetencji personalnych i społecznych wszyscy uczestnicy kształcenia podczas stażu technika księgarstwa przestrzegają podstawowych przyjętych zasad jakości, spójnych z zasadami zapisanymi w programach nauczania zawodu sprzedawcy i programie stażu. Należy zwrócić uwagę na to czy stażysta/ka: przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych, wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany, planuje wykonanie zadania, stosuje techniki radzenia sobie ze stresem, aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe, przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy, negocjuje warunki porozumień, stosuje zasady komunikacji interpersonalnej, współpracuje w zespole.

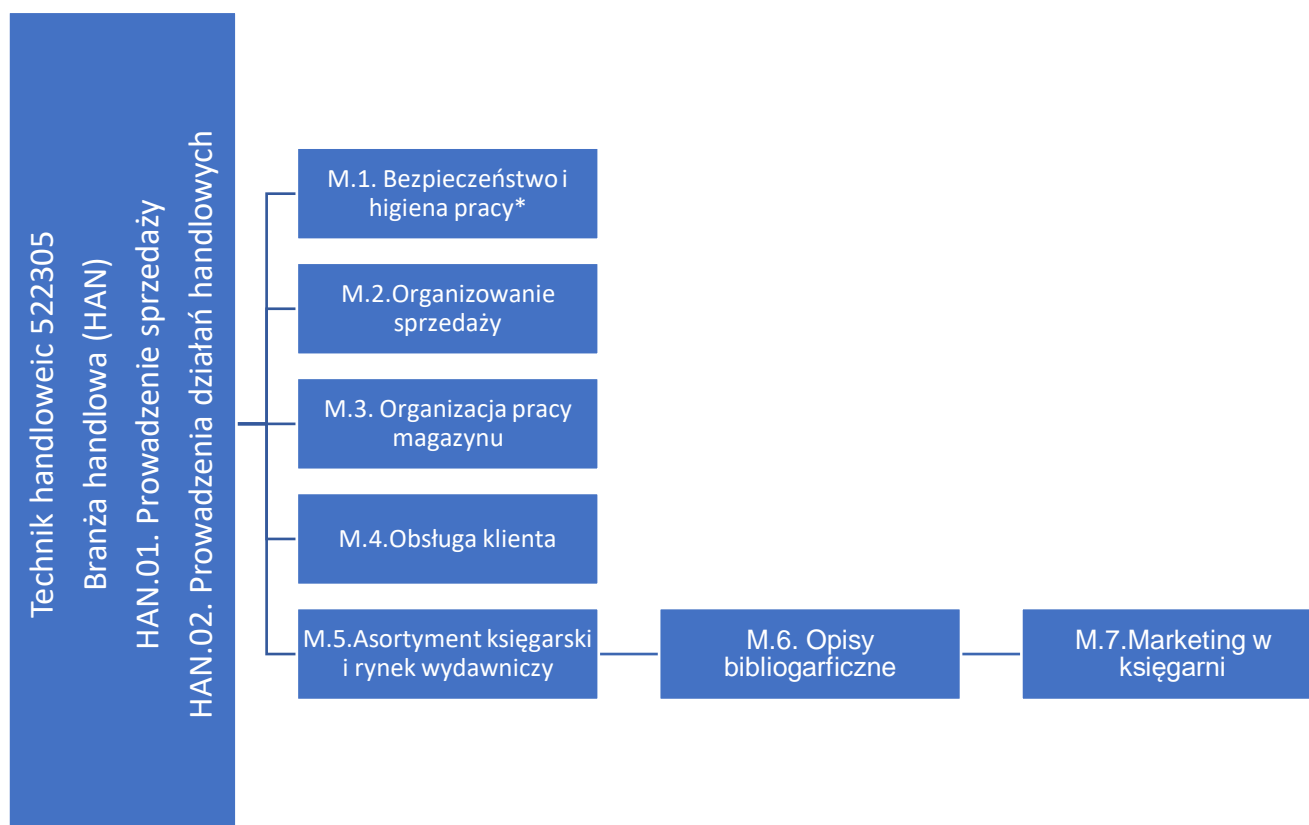
² Opracowanie własne autorów w zakresie suplementu do dyplomu zawodowego w zawodzie sprzedawcy

W przypadku wybrania zakresu stażu obejmującego obydwie kwalifikacje w zawodzie technik księgarstwa stażysta realizuje staż w ramach wybranych lub wszystkich efektów kształcenia PNZ, w wyniku czego potrafi:

- przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii podczas wykonywania zadań zawodowych,
- sporządzać dokumenty handlowe i wykonywać zadania zawodowe z wykorzystaniem technologii informacyjnej,
- przyjąć i magazynować dostawy towarów z uwzględnieniem ich zabezpieczenia przed uszkodzeniem, zniszczeniem i kradzieżą,
- wykonać czynności związane z przygotowaniem towarów do sprzedaży i ich pakowaniem w zależności od asortymentu,
- przeprowadzić inwentaryzację różnymi metodami oraz ustalić i rozliczyć różnice inwentaryzacyjne,
- przeprowadzić rozmowę sprzedażową, stosując komunikację werbalną i niewerbalną dostosowaną do typu klienta,
- zrealizować zamówienie klienta, sporządzić dokumenty sprzedaży oraz dokonać niezbędnych rozliczeń,
- zrealizować zadania na stanowisku kasowym, w tym z wykorzystaniem kasy fiskalnej,
- przyjąć reklamację i przeprowadzić postępowanie reklamacyjne,
- analizować rynek wydawnictw i potrzeby czytelnicze odbiorców,
- klasyfikować i porządkować asortyment księgarski według układów rzeczowych i formalnych,
- oceniać wydawnictwa pod względem edytorskim i księgoznawczym,
- sporządzać opisy i spisy bibliograficzne różnych typów wydawnictw zgodnie z normami bibliograficznymi,
- wykonać, zaprezentować i rozpowszechnić księgarską ofertę handlową oraz skonstruować zapytanie ofertowe,
- planować i organizować działania popularyzujące czytelnictwo, promujące księgarnię i asortyment księgarski,
- stosować zasady ekspozycji wydawnictw na targach i wystawach,
- przestrzegać zasad kultury i etyki,
- stosować zasady komunikacji interpersonalnej,
- planować i organizować pracę zespołu oraz współpracować z zespołem,
- stosować zasady udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.

Zasady zapewniania jakości kształcenia praktycznego w zakresie stażu uczniowskiego w branży handlowej (HAN) dla zawodu: technik księgarstwa odnoszą się do realizowanego w trakcie stażu programy stażu opisanego w ramach modułów.

*oczekiwane efekty uczenia się są realizowane w ramach wykonywania wszystkich prac w zakresie zadań zawodowych.

Zaleca się, by wszystkie wybrane dokumenty były możliwe w wersji elektronicznej, co znacznie ułatwi i przyspieszy proces wypełniania oraz analizy użytych i wybranych dokumentów podczas stażu uczniowskiego. Dokumentacja jest wykonana zgodnie z określonym wzorem dla Projektu oraz metodyką ewaluacji tego typu programów; jej modyfikacja jest możliwa każdorazowo w zakresie niezbędnym dla danego odbiorcy programu. Strony mogą uznać wybrane elementy za mało przydatne i dokumentację „Zasad Jakości” ograniczyć; wprowadzenie w wersji elektronicznej będzie uzależnione od danej szkoły ucznia i pracodawcy

2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWAŃ.

Ustawy:

1. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 oraz z 2022 r. poz. 655, 1079, 1116, 1383, 1700 i 1730) – art. 68 ust. 7, art. 69, art. 120, art. 120a, art. 121;
2. Ustawa z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 oraz z 2022 r. poz. 583, 1116, 1700 i 1730);
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 oraz z 2022 r. poz. 935, 1116, 1700 i 1730);
4. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 i 1700) z wyjątkiem przepisów art. 183a-183e, art.. 131§ 1, art. 132 § 1, art. 133 § 1, art.134, art. 1517, art. 204 i art.232;
5. Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207);
6. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226).

Rozporządzenia :

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316, z 2020 r. poz. 82 i 1459, z 2021 r. poz. 211 i 1036 oraz z 2022 r. poz. 204);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991, z 2020 r. poz. 635, z 2021 r. poz. 1087 i 1562 oraz z 2022 r. poz. 1109);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 639, z 2020 r. poz. 1008, z 2021 r. poz. 1534 oraz z 2022 r. poz. 658);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. poz. 502 oraz z 2022 r. poz. 566 i 644);
5. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2020 poz. 1604);

6. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2020 r. poz. 1309);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. z 2019 r. poz. 391);
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2019 r. w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów i słuchaczy tych szkół, studentów, słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz doktorantów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1651);
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 373 oraz z 2022 r. poz. 1780);
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego (Dz.U. 2019 poz. 1583).

Zalecenia Rady Unii Europejskiej

1. Zalecenie Rady z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego (Dz.U. UE. 2018/C 153/01);
2. Zalecenie Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz.U. UE. 2014/C 88/01);
3. Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. UE. 2018/C 189/01);
4. Zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U.UE.C.2020.417.1).

3. ZASADY ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO REALIZOWANEGO U PRACODAWCY WRAZ Z PROPONOWANYM NARZĘDZIEM ICH WERYFIKACJI, UMOŻLIWIAJĄCE MONITOROWANIE JAKOŚCI STAŻU PRZEZ WSZYSTKIE ZAANGAŻOWANE STRONY

Celem Projektu „Praktyka czyni mistrza-staże uczniowskie w branży handlowej” nr POWR.02.15.00-00-2021/20 jest przygotowanie rozwiązań w zakresie zaangażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodu, poprzez opracowane ram jakości staży i praktyk dla uczniów realizujących kształcenie praktyczne w przedsiębiorstwach z uwzględnieniem ram staży zawodowych, opracowanie modelowych programów nauczania zawodowego dla zawodów na poziomie kwalifikacji szkoły branżowej I stopnia i technika w branży handlowej. Projektem zostały objęte trzy zawody: technik księgarstwa, technik handlowiec i sprzedawca.

Pilotaż programu zakończony ewaluacją pozwolił na to, aby po uwzględnieniu uwag i wniosków do wypracowanych materiałów w zakresie stażu uczniowskiego pracodawca zyska możliwość wspierania uczniów już w okresie nauki w szkole, wynagradzania wybranych uczniów i ściślejszej współpracy ze szkołą, co w konsekwencji doprowadzi do pozyskania kadry zgodnej z potrzebami rozwojowymi przedsiębiorstwa i lokalnego rynku pracy.

Uczeń ma obowiązek odpowiednio przygotować się do kształcenia praktycznego poprzez:

- 1) zapoznanie się z informacjami przekazanymi na spotkaniu przed rozpoczęciem stażu, wypełnienie arkuszy diagnozujących i ewaluacyjnych;
- 2) odbycie w wyznaczonym terminie szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 3) przygotowanie dzienniczka kształcenia praktycznego, w którym będzie opisywać wykonane zadania w poszczególnych dniach i działach (zapisy powinny być prowadzone na bieżąco);
- 4) wpływ na przebieg kształcenia praktycznego oraz ich jakość ma wyposażenie, a dokładniej jego nowoczesność i kompleksowość oraz dostęp do niezbędnych sprzętów.

Opis kompetencji został dokonany w odniesieniu do wykonywanych zadań pracy. Powiązane z działaniami, które można wykonać lub problemami, które można rozwiązać w opisach stosuje się sformułowanie „potrafi...”. Umiejętności miękkie i kompetencje kluczowe stanowią integralną część poszczególnych opisów.

Kompetencje definiowane są w praktyce pedagogicznej jako: „zakres wiedzy, umiejętności i odpowiedzialności, a także pełnomocnictw i uprawnień nadanych na podstawie kwalifikacji do działania i decydowania oraz wydawania sądów”. Według innej definicji kompetencja to:

- posiadana wiedza z danego zakresu (wiem co),
- umiejętności (wiedza proceduralna – wiem jak i potrafię),
- postawy (chcę i jestem gotów wykorzystać swą wiedzę) i cechy osobowości.

Kwalifikacje są opisywane jako wykaz zidentyfikowanych kompetencji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy i wymagań branży. Zapewnieniu jakości kwalifikacji w branży handlowej (HAN) opisanych w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji służą: standaryzacja opisu kwalifikacji; opis językiem efektów uczenia się oraz stała walidacja w kontekście ich przydatności na rynku pracy.

Kompetencje to wypadkowa wiedzy, umiejętności i postaw – zdolności, predyspozycje osobowościowe, psychospołeczne oraz poznawcze.

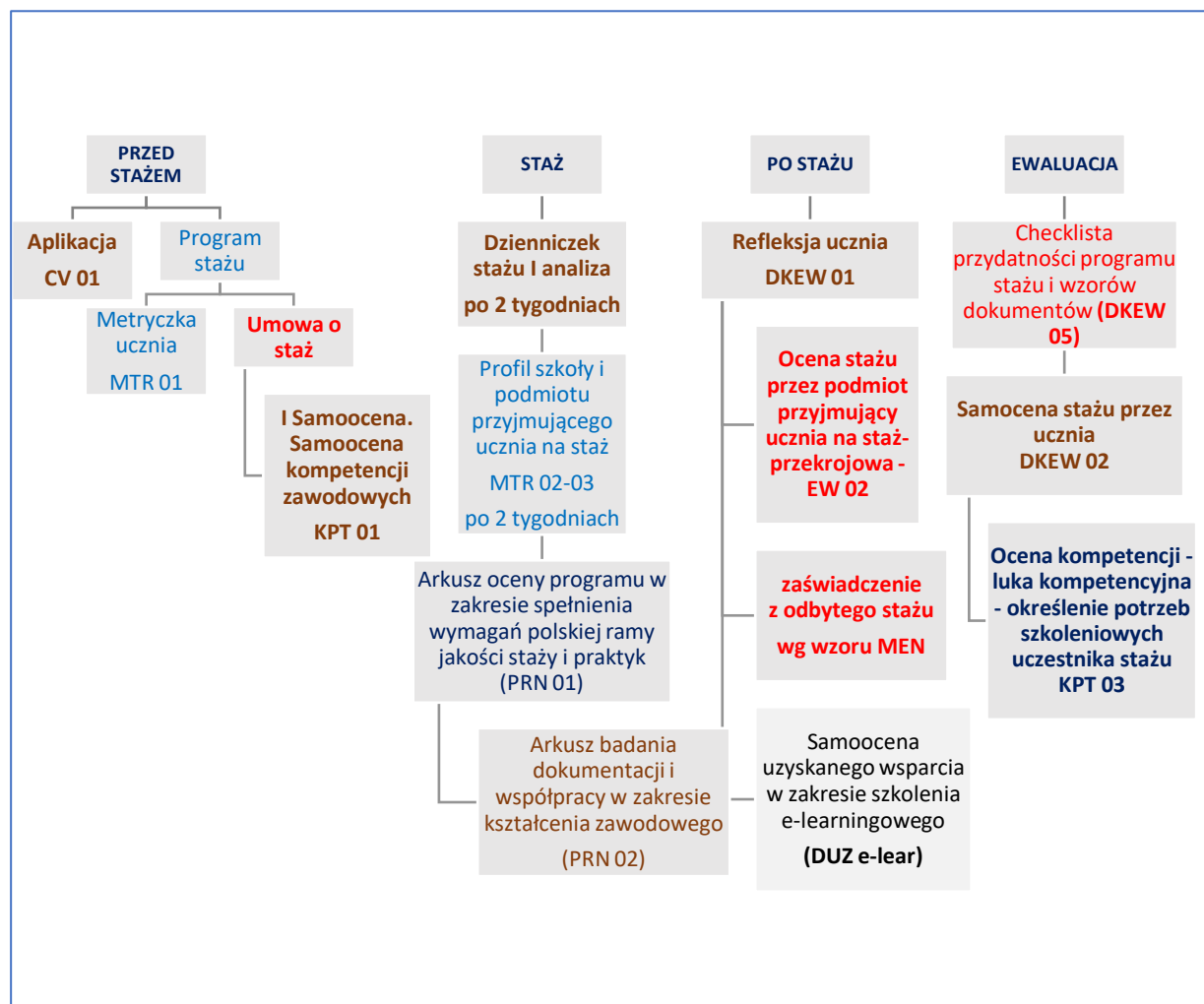
Kompetencje są elementarnymi komponentami profili kompetencyjnych, a profile kompetencyjne są elementami składowymi modeli kompetencyjnych w organizacjach.

Proponuje się, aby uczestnik stażu potrafił sporządzić aplikację o staż, wypełnił dokument CV oraz ocenił swoje kompetencje i efektywność stażu, podobnie badania jakości kształcenia praktycznego w zakresie stażu na wszystkich etapach prowadzenia stażu przeprowadzała szkoła danego ucznia, w porozumieniu z przedstawicielem podmiotu przyjmującego ucznia na staż. Pierwsze badania obejmują zagadnienia związane z programem nauczania i zawartą umową o staż, kolejne będą diagnozowały wybrane zakresy prowadzenia stażu i jego dokumentowania, a w końcowym etapie przeprowadzona zostanie ewaluacja i monitorowane będą treści zapisane w zaświadczeniu z odbytego stażu.

Z uwagi na możliwość zaliczenia realizowanych treści programu nauczania zawodu, w zakresie praktycznej nauki zawodu, realizowanego w szkole, do której uczęszcza, narzędzia jakości zostały przygotowane tak, aby były pomocne dyrektorowi szkoły w ich zaliczeniu, a pracodawcy w opisie wymaganym określonym prawem, jednolitym w kraju wzorem zaświadczenia z odbytego stażu. W ramach opracowywanych zasad zapewniania jakości stażu uczniowskiego realizowanego u pracodawców oraz narzędzia ich weryfikacji zostały wykorzystane polskie i europejskie doświadczenia w zakresie tworzenia zasad i narzędzi zapewniania jakości, w tym Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk, europejskie ramy staży zawodowych oraz rozwiązania wypracowane w projekcie TRIFT (www.trift.eu), które zostały zweryfikowane w pilotażu trwającym przez okres jednego semestru szkolnego.

4. STRUKTURA PORTFOLIO NARZĘDZI ZASAD ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO

5. MATRYCA NARZĘDZI MONITOROWANIA I EWALUACJI STAŻU UCZNIOWSKIEGO

Przedmiot badania narzędzi	Narzędzie	Szkoła uczniów	Szkoła nauczycieli	Podmiot przyjmujący ucznia - staż
1. INFORMACJE O UCZNIU, SZKOLE I PODMIOCIE PRZYJMOWANYM UCZNIEM NA STAŻ				
Aplikacja CV	Kwestionariusz (CV 01)	X		
Profil szkoły i podmiotu przyjmującego ucznia na staż	Arkusz statystyczny (MTR 01-03)		X	X
2. PROGRAM NAUCZANIA I ORGANIZACJA STAŻU UCZNIOWSKIEGO				
Ocena stopnia spełnienia ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego	Arkusz oceny programu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk (PRN 01)		X	
Kadra i jej kompetencje	Arkusz badania dokumentacji i współpracy w zakresie kształcenia zawodowego (PRN 02)			X
Samoocena kompetencji zawodowych	Arkusz pomiaru kompetencji ucznia przyjętego na staż (KPT 01)	X		
3. EWALUACJA				
Stopień wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów	Checklista przydatności programu stażu i wzorów dokumentów (DKEW 05)			X
Refleksje ucznia po stażu	Arkusz wywiadu (DKEW 01)	X		
Samocena stażu przez ucznia	Arkusz pomiaru kompetencji ucznia po zakończeniu stażu (DKEW 02)	X		
Ocena stażu przez podmiot przyjmujący ucznia na staż	Matryca kompetencji (EW 02)			X
Ocena kompetencji - potrzeby szkoleniowe uczestnika stażu	Arkusz określenia luki kompetencyjnej uczestnika stażu (KPT 03)		X	
Stosowanie narzędzi nauki zdalnej i samodoskonalenia zawodowego	Samoocena uzyskanego wsparcia w zakresie szkolenia e-learningowego (DUZ e-lear)	X		

6. ZAŁĄCZNIKI – WZORY NARZĘDZI BADAWCZYCH

6.1. Aplikacja CV – Kwestionariusz (CV 01)

Przed rozpoczęciem stażu jego uczestnik zobowiązany jest do napisania odpowiedniej aplikacji na staż. Ważne jest to, aby opisana została motywacja do odbycia stażu przez uczestnika w swoim wniosku i dodane zostało osobiste CV (proponowany jest formularz Europass).

Proszę w sposób syntetyczny opisać swoje wskazania jako uczestnika stażu w zakresie:

-
- 1) zainteresowań w obszarze treści programu kształcenia w szkole, w której się kształci w zawodzie:

.....
.....

- 2) wcześniejszych doświadczeń i zainteresowań (np. w pobieraniu kształcenia, w swoim życiu, samokształceniu, w branży, itp.):

.....
.....

- 3) praktycznego doświadczenia zawodowego w ramach nauczanej kwalifikacji i branży:

.....
.....

- 4) oczekiwań od swojego stażu:

.....
.....

- 5) dodatkowej motywacji do realizacji stażu w określonym zakładzie pracy/przedsiębiorstwie/podmiocie/ jednostce organizacyjnej:

.....
.....

Utwórz swoje CV, które może wzbudzić dobre emocje i będzie zawierało ważne informacje dla pracodawcy.

Przykładowy kreator dostępny jest pod linkiem:

<https://europa.eu/europass/eportfolio/screen/cv-editor?lang=pl>

Możesz skorzystać z wcześniej przygotowanych swoich CV, aktualizować je pod kątem zainteresowania Twoją osobą konkretnego pracodawcy lub skorzystać z podpowiedzi na

stronach internetowych instytucji wydających dokumenty potwierdzające nabyte kwalifikacje i efekty kształcenia.

Twoje CV powinno być napisane poprawnie w języku polskim, tak jakby miał być to dokument do miejsca, w którym szukasz pracy. Da to pracodawcy informację, że dbasz o zasady i poprawność językową i merytoryczną w zakresie odpowiedniego przygotowania na różne możliwości i oferty płynące z przyszłego miejsca pracy.

W CV zawsze warto dodać swoje zdjęcie, aby osoby rozmawiające z Tobą utrwaliły sobie rozmowę; na potrzeby stażu nie jest to konieczne, szczególnie jak na staż w danym miejscu skierowanie ma charakter indywidualny w danym czasie.

W opisie należy szczególnie skupić się na tym, aby pracodawca zwrócił uwagę na Twoje zalety i przydatność do pracy na określonym stanowisku, wyjątkowe umiejętności, możliwości i doświadczenie, które posiadasz. Stąd też nie należy unikać chwaleń się i odwoływania do swoich osiągnięć.

Należy zastanowić się jakie dane interesują pracodawcę, jeśli mowa o kompetencjach i umiejętnościach, doświadczeniach związanych ze swoim kształceniem, szkoleniami, uprawnieniami oraz kursami. Będzie to sygnał dla pracodawcy na temat pracy w rozwoju Twoich kompetencji.

Dokument powinien być czysty, czytelny i zaprojektowany ciekawie. Nie zawsze kolory mają pozytywny aspekt, czerń i biel również mogą być dobrze postrzegane.

Tradycyjnie do CV należy dodawać list motywacyjny, w którym przedstawia się cechy świadczące o tym, że jest się odpowiednim kandydatem. Dlatego składasz aplikację, pomimo pewnych braków w doświadczeniu lub edukacji (tylko w zakresie pytań stawianych na początku stażu).

Podane informacje mogą kilkakrotnie się powtarzać, ale w różnym kontekście, a nie w postaci powtórzonych zdań. Tym razem postaraj się zmieścić CV na jednej stronie, nawet jeśli chcesz pochwalić się większą liczbą doświadczeń, praktyk, prac zawodowych lub staży, wspominając wszystkich. Gdy będziesz na etapie poszukiwania pracy ta zasada nie obowiązuje.

6.2. Profil szkoły i podmiotu przyjmującego ucznia na staż - Arkusz statystyczny (MTR 01-03)

Metryka profil podmiotu przyjmującego ucznia na staż (MTR 01)

Szanowni Państwo,

podmiot współpracujący ze szkołą/CKP/CKZ .....(nazwa)

w organizacji PNZ i stażu uczniowskiego proszony jest o podanie danych do arkusza

statystycznego zawierającego charakterystykę wszystkich podmiotów zaangażowanych w organizację stażu uczniowskiego.

Nazwa przedsiębiorstwa	Adres przedsiębiorstwa	Działalność w branży HAN - handlowej	Liczba pracowników zatrudnionych w podmiocie przyjmującym ucznia na staż				Średnioroczna liczba uczniów przyjętych na PNZ w roku poprzednim r.
			1-10	11-50	51-250	251 i więcej	

Metryka stażu ucznia (MTR 02)

Uczestnik/szkoła/podmiot przyjmujący ucznia na staż podczas stosowania narzędzi z opisanego zestawu pod każdym z nich zamieszcza metryczkę ucznia, celem identyfikacji dokumentacji oraz przypisania stosownych informacji do danego etapu stażu.

Metryczka do narzędzia ewaluacji zasad jakości kształcenia praktycznego – stażu uczniowskiego.

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa kwalifikacji	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Opiekun stażu	
Czas trwania stażu	

.....
Data i podpis osoby sporządzającej informację

Metryka profil szkoły (MTR 03)

Szanowni Państwo,

dla celów pilotażu szkoła/CKP/CKZ zaangażowane w organizacji PNZ i stażu uczniowskiego proszone są o zaprezentowanie danych statystycznych, które pozwolą na pozyskanie niezbędnej informacji o stronach zaangażowanych w proces nabywania oczekiwanych efektów uczenia się przez danego ucznia.

Nazwa szkoły/CKP/CKZ	Adres szkoły/CKP/CKZ	Zakres kształcenia w branży HAN - handlowej	Aktualna liczba uczniów kształcących się w branży HAN szkoły/CKP/CKZ				Liczba uczniów - PNZ i staże w branży HAN w poprzednim roku szkolnym
			Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	

.....
Data i podpis osoby sporządzającej informację

6.3. Ocena stopnia spełnienia ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego - Arkusz oceny programu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk (PRN 01)

Szanowni Państwo,

wypełnienie załączonego arkusza badania pozwoli na dokonanie oceny programu stażu w zakresie spełnienia wymagań polskiej ramy jakości staży i praktyk.

Swoją odpowiedź należy podać w polu poprzez zaznaczenie znakiem „X”.

L.p.	Kryterium oceny	TAK	NIE
Przygotowanie do realizacji programu stażu i rekrutacja			
1.	Proces rekrutacji do programu jest przeprowadzany rzetelnie.		
2.	Program stażu dostępny jest w formie spisane dokumentu.		
3.	Program jest omówiony w zdefiniowanej grupie odbiorców.		
4.	Miejsce pracy stażysty jest odpowiednio przygotowane.		
5.	Proces podjęcia stażysty funkcjonuje w formie spisane dokumentu.		
Umowa			
6.	Między zaangażowanymi w program stronami zostaje zawarta pisemna umowa.		
Wartość edukacyjny programu stażu			
7.	Program ma zdefiniowane cele edukacyjne.		
8.	Program ma zdefiniowane treści edukacyjne.		
9.	Program ma zdefiniowany zakres obowiązków.		
Opieka i wsparcie dla ucznia			
10.	Opiekunowie wyznaczani są na etapie przygotowań do realizacji programu.		

11.	Opiekun wprowadza stażystę w zakres obowiązków oraz zasady i procedury obowiązujące w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.		
12.	Opiekun monitoruje realizację przydzielonego w programie stażu zakresu obowiązków oraz celów edukacyjnych.		
13.	Opiekun udziela informacji zwrotnej praktykantowi na temat osiągniętych wyników i stopnia realizacji zadań.		
Czas trwania, wynagrodzenie i opieka socjalna			
14.	Program stażu ma jasno określony czas trwania.		
15.	Ogólne ubezpieczenie zdrowotne oraz ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków są zapewnione praktykantowi podczas trwania programu.		
Ocena programu – omówiono sprawy			
16.	Po ukończeniu programu praktykant otrzymuje pisemne zaświadczenie.		
17.	Pracodawca umożliwia stażystę ocenę programu praktyki w formie pisemnej.		

Za pośrednictwem tej metody badawczej mamy nadzieję poznać zdanie środowiska szkolnego oraz pozyskane od pracodawców i dokonać oceny wdrożenia zasad ram jakości staży.

(PRN 01) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	
Osoba sporządzająca/funkcja	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej (PRN 01)

Uwaga:

Powyższe dane będą wykorzystane do oceny spełnienia zasad jakości, w zakresie:

- 1) Umowa w formie pisemnej - przed rozpoczęciem przygotowania zawodowego powinna zostać zawarta pisemna umowa definiująca prawa i obowiązki ucznia zawodu, pracodawcy, w zakresie warunków uczenia się i warunków pracy;

- 2) Cele dydaktyczne i szkoleniowe/efekty uczenia się - pracodawcy powinni uzgodnić zapewnienie zestawu kompleksowych efektów uczenia się określonych w programach szkolnych. Należy zadbać o równowagę między umiejętnościami związanymi z danym stanowiskiem, wiedzą i kompetencjami kluczowymi dla uczenia się przez całe życie, wspierając zarówno rozwój osobisty uczniów zawodu, jak i możliwości ich rozwoju zawodowego przez całe życie, tak by mogli dostosowywać się do zmieniających się modeli kariery zawodowej;
- 3) Wsparcie pedagogiczne – wewnątrz przedsiębiorstw powinni zostać wyznaczeni szkoleniowcy, których zadaniem powinna być ścisła współpraca z podmiotami szkolenia zawodowego ucznia i nauczycielami tak, aby dostarczać wsparcia uczniom zawodu oraz zapewniać wzajemne i regularne przekazywanie informacji zwrotnych. Nauczyciele, szkoleniowcy i opiekunowie, zwłaszcza w mikroprzedsiębiorstwach oraz małych i średnich przedsiębiorstwach, powinni otrzymywać wsparcie w zakresie podnoszenia swoich umiejętności, wiedzy i kompetencji, tak by mogli szkolić uczniów zawodu zgodnie z najnowszymi metodami nauczania i szkolenia oraz potrzebami rynku pracy;
- 4) Warunki pracy, warunki zdrowia i bezpieczeństwa - w przyjmującym miejscu pracy powinny być spełnione odpowiednie zasady i przepisy dotyczące warunków pracy, w szczególności w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa;
- 5) Zapewnianie jakości i monitorowanie losów uczniów zawodu - należy stosować podejścia służące zapewnieniu jakości, uwzględniające europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET), w tym proces umożliwiający przeprowadzenie prawidłowej i rzetelnej oceny efektów uczenia się. Należy starać się monitorować zatrudnienie i przebieg kariery uczniów zawodu, przy poszanowaniu krajowych i europejskich przepisów ochrony danych;
- 6) Wdrożenie oraz dostęp (zaangażowanie partnerów społecznych w opracowywanie przygotowania zawodowego, zarządzanie nim i jego wdrażanie, zgodnie z krajowymi systemami w zakresie stosunków pracy, PNZ i stażami) - program jest dostępny bez względu na sposoby organizacji szkoły, udział w grupie dziewcząt czy chłopców itp.

6.4. Kadra i jej kompetencje - Arkusz badania dokumentacji i współpracy w zakresie kształcenia zawodowego (PRN 02)

Szanowni Państwo,

wypełnienie załączonego arkusza metodą wywiadu pozwoli na ustalenie poziomu jakości kształcenia praktycznego pod kątem współpracy podmiotów przyjmujących ucznia na staż – szkoła. Udzielone informacje zwrotne pozwolą udoskonalić sposoby kształcenia w taki sposób, aby

posiadane przez uczniów - stażystów kwalifikacje zawodowe w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji pozwoliły im na lepsze przygotowanie do podejmowania przez nich odpowiedzialnych zadań w przyszłości.

Swoją odpowiedź należy podać w polu poprzez zaznaczenie znakiem „X”.

L.p.	Pytanie badawcze – wywiad	TAK	NIE
Współpraca ze szkołami			
1.	Proces rekrutacji pracowników uwzględnia PNZ młodocianych.		
2.	Podmiot przyjmujący ucznia na staż współpracował ze szkołą ucznia w realizacji wcześniejszych PNZ lub staży.		
3.	Szkoła posiada informacje o potrzebach zatrudnienia pracodawcy.		
4.	Szkoła nawiązała współpracę z pracodawcami, która obejmuje co najmniej jeden cykl kształcenia w tym zawodzie (forma może być dowolna; potwierdzoną umową, porozumieniem lub ustaleniami).		
5.	Czy w jednostce organizacyjnej występuje zapotrzebowanie na absolwentów kształcenia w branży handlowej?		
6. Jakie formy współpracy ze szkołą uczestnika stażu stosuje podmiot przyjmujący ucznia na staż?			
	- tworzenie klas patronackich; - przygotowanie propozycji programu nauczania <i>zawodu</i>; - realizacja kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki <i>zawodu</i>; - wyposażenie warsztatów lub pracowni szkolnych; - organizacja egzaminu zawodowego lub innych egzaminów zewnętrznych w zawodzie; - doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych; - realizacja doradztwa zawodowego i promocja kształcenia zawodowego.		
7. Jaki charakter ma współpraca podmiotu przyjmującego ucznia na staż ze szkołami zawodowymi?			
	- jednorazowy podczas obecnego stażu; - sporadyczny; - roczny; - trwałe i systematyczny.		
8. Czy w najbliższych latach przewidują Państwo:			
	- rozwój firmy i zwiększenie zatrudnienia; - wymianę kadry w związku z pracownikami w wieku przedemerytalnym; - brak potrzeb zatrudnienia nowych pracowników (w ogóle).		

9. Jakiej są Państwa oczekiwana w celu poprawy współpracy w zakresie kształcenia zawodowego branżowego lub jej rozpoczęcia?

	- niezrozumiałe dla firmy i mające ściśle określone ramy zasady funkcjonowania szkolnictwa zawodowego; - brak przestrzeni czasowej na utrwalanie współpracy z jednostkami kształcenia w systemie szkolnym; - brak personelu z kwalifikacjami niezbędnymi do podjęcia i kontynuowania takiej współpracy; - konieczność prowadzenia dokumentacji lub jej nadmiar; - brak możliwych środków na wsparcie trwałej współpracy; - współorganizacja przedsięwzięć i wydarzeń zawodowych w branży z udziałem szkół, szkolenia w zakresie zmian prawa; - fachowej pomocy w prowadzeniu kontaktów ze szkołami; - wsparcia w zdobyciu przez pracowników wymaganych uprawnień do realizacji PNZ i staży; - posiadania określonych uprawnień jako narzędzia rekrutacyjnego (np. prawo jazdy); - forum ze wzorami wszystkich dokumentów niezbędnych dla właściwej współpracy ze szkołami branżowymi; - firma nie potrzebuje współpracy ze szkołami branżowymi; - informacji lub analizy możliwych zakresów współpracy i wiążących się z nimi kosztów oraz korzyści; - zachodzą inne powody.		
10.	Czy głównym powodem przyjęcia ucznia na staż było wskazanie rekrutacyjne szkoły?		
11. W trakcie stażu uczniowskiego przyjęte zostało, że uczeń realizuje:			
-	- wszystkie treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza; - wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole; - treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem.		
12.	Czy zawarto umowę w oparciu i przepisy ustawy Prawo oświatowe: Art. 121a. [Staż uczniowski] 3. Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zwane dalej "podmiotem przyjmującym na staż uczniowski", zawiera z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia, w formie pisemnej, umowę o staż uczniowski?		
13.	Czy podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustaliły zakres treści nauczania oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania stażu uczniowskiego? (Ustalając zakres treści nauczania wskazuje się, w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie zwolniony z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu. Ustalenia te stanowią załącznik do umowy o staż uczniowski.)		

14.	Czy podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły wskazały, że do stażu uczniowskiego nie mają zastosowania przepisy prawa pracy, z wyjątkiem przepisów art. 183a-183e, art. 131 § 1, art. 132 § 1, art. 133 § 1, art. 134, art. 1517, art. 204 i art. 232 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, z zastrzeżeniem przepisów ust. 12-14?		
15.	Czy podmiot przyjmujący na staż uczniowski zapewnia uczniowi stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, a także bezpieczne i higieniczne warunki odbywania stażu uczniowskiego na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach, w tym w zależności od rodzaju zagrożeń związanych z odbywaniem tego stażu - odpowiednie środki ochrony indywidualnej?		
16.	Czy zastosowano oświadczenia dla opiekunów i przepis prawa zakazujący powierzania prowadzenia praktycznej nauki zawodu osobom skazanym za umyślne przestępstwa, m.in. umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości, przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece?		
17.	Czy uzgodniono sposób opisu dokumentu kończącego staż? (Podmiot przyjmujący na staż uczniowski jest obowiązany wystawić na piśmie zaświadczenie o odbyciu stażu uczniowskiego, które określa w szczególności okres odbytego stażu uczniowskiego, rodzaj realizowanych zadań i umiejętności nabyte w czasie odbywania stażu uczniowskiego.)		
17.	Po odbyciu stażu uczniowie otrzymują zaświadczenie, którego wzór określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 12.08.2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego. ³		

Za pośrednictwem tej metody badawczej mamy nadzieję poznać zdanie środowiska szkolnego oraz pracodawców i dokonać oceny wdrożenia zasad ram jakości staży.

(PRN 02) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	
Osoba sporządzająca/funkcja	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej (PRN 02)

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego (Dz.U. 2019 poz. 1583 ze zm.)

Informacje dodatkowe opisujące podmiot przyjmujący ucznia na staż.

Ustawa Prawo Oświatowe, art. 121a. [Sтаж uczniowski]

1. W celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się, uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami mogą w okresie nauki odbywać staż w rzeczywistych warunkach pracy, zwany dalej "stażem uczniowskim".

3. Osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zwane dalej "podmiotem przyjmującym na staż uczniowski", zawiera z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia, w formie pisemnej, umowę o staż uczniowski.

Nawiązanie współpracy odpowiednio z pracodawcą lub osobą prowadzącą indywidualne gospodarstwo rolne, których działalność jest związana z danym *zawodem* lub branżą – dotyczy technikum, branżowej szkoły I stopnia i szkoły policealnej. Nie dotyczy branżowej szkoły II stopnia. Umowa, porozumienie lub ustalenia zawiera art. 68 ust. 7 pkt 1 u.p.o.⁴

(Nawiązanie współpracy powinno być potwierdzone umową, porozumieniem lub ustaleniami. Jednakże ustawodawca nie doprecyzował, w jakiej to ma być formie. Współpraca nawiązana w związku z wprowadzeniem nowego *zawodu* obejmuje co najmniej jeden cykl kształcenia w tym *zawodzie*).

Zgodnie z art. 68 ust. 7c u.p.o. współpraca może polegać na:

- tworzeniu klas patronackich;
- przygotowaniu propozycji programu nauczania *zawodu*;
- realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki *zawodu*;
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych;
- organizacji egzaminu zawodowego;
- doskonaleniu nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych;
- realizacji doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego.

(Powyższy wykaz jest tylko propozycją, nie stanowi katalogu zamkniętego, szkoły mogą nawiązać współpracę w dowolnym obszarze związanym z kształceniem w danym *zawodzie* lub branżą, do której ten *zawód* należy).

---

⁴ Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)

6.5. Samoocena kompetencji zawodowych - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia przyjętego na staż (KPT 01)

Szanowny Stażysto,

podczas nauki w technikum realizujesz program, który zakłada, że technik księgarstwa powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych:

1) w zakresie kwalifikacji HAN.01. Prowadzenie sprzedaży:

- a) wykonywania prac związanych z obsługą klientów oraz realizacją transakcji kupna i sprzedaży,
- b) przyjmowania dostaw oraz przygotowywania towarów do sprzedaży;

2) w zakresie kwalifikacji HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej:

- a) pozyskiwania informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw,
- b) opracowywania bibliografii i katalogów,
- c) organizowania działań marketingowych w księgarni.

Prosimy o dokonanie samooceny stopnia osiągnięcia na obecnym etapie nauczania oczekiwanych efektów uczenia się w zawodzie poprzez zaznaczenie odpowiedniego poziomu dla każdego z zapisów, co pozwoli dla Twojego opiekuna na rozpoznanie Twoich możliwości i uwzględnienie potrzeb rozwoju niektórych kompetencji w sposób szczególny.

Kwalifikacja HAN.01. Prowadzenie sprzedaży			Wskaźniki/skala rozwoju kompetencji				
Obszar kompetencji	Definicja obszaru – umiejętność:	Nabyte umiejętności i kompetencje Potrafię:	1	2	3	4	5
1. M.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy;	nabywanie nawyków i organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	- organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;					
		- stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;					

			utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.						
2	M.2. Organizowanie sprzedaży	przygotowanie towarów do sprzedaży, ich rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej, sporządzanie dokumentacji sprzedaży;	- kwalifikować towar do odpowiedniej grupy asortymentowej; - dokonać ilościowej i jakościowej kontroli towarów przeznaczonych do sprzedaży; - oznaczać towary zgodnie z zasadami ustalonymi w handlu; - dobierać opakowanie do rodzaju towaru; - kalkulować ceny w sprzedaży hurtowej i detalicznej z uwzględnieniem obliczania marży, rabatów i upustów; - dobierać zasady przygotowania towarów do sprzedaży odpowiednio do asortymentu; - stosować zabezpieczenia towarów przed uszkodzeniem, kradzieżą i zniszczeniem; - przygotowywać ekspozycje towarów do sprzedaży; - dobierać technikę i formę sprzedaży do asortymentu i potrzeb klientów; - określać etapy planowania; - dokonać podziału asortymentu na grupy towarowe; - przekazywać informacje klientowi o sposobach użytkowania i przechowywania kupowanych towarów; - prezentować klientowi walory użytkowe sprzedawanego towaru; - wykorzystywać pocztę elektroniczną i zasoby internetowe do pozyskiwania i gromadzenia informacji o towarach; - przekazywać klientowi informacje o warunkach sprzedaży np. w postaci elektronicznej i papierowej; - rozróżnić dokumenty handlowe, takie jak pismo informacyjne, zapytanie ofertowe, ofertę sprzedaży, pismo negocjacyjne, zamówienie, reklamację, odpowiedź na reklamację; - dobierać techniki i programy do sporządzania dokumentów handlowych; - zabezpieczać dokumenty handlowe zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami; - przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy						

			związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy;						
			obsługiwać urządzenia sklepowe i magazynowe, takie jak waga, metkownica, krajalnica, urządzenia chłodnicze;						
			reagować elastycznie na nieprzewidywalne sytuacje.						
3	M.3. Magazynowanie towarów	zamawianie towarów i ich odbiór, rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej oraz stosowanie zasad gospodarki magazynowej;	sprawdzić stany magazynowe towarów;						
			przygotować dane do zamówienia towarów;						
			składać zamówienie na towar faksem, e-mailem lub telefonicznie;						
			odczytywać informacje zamieszczone na opakowaniach towarów;						
			dokonać odbioru towarów pod względem ilościowym i jakościowym;						
			sporządzać dokumenty związane z odbiorem towarów;						
			sprawdzać otrzymane dokumenty od dostawcy pod względem formalnym i rachunkowym;						
			ustalać niezgodności między towarem dostarczonym a zamówionym;						
			wskazać sposoby postępowania z towarem wadliwym, uszkodzonym lub zniszczonym;						
			ustalać terminy wykonania zadań i rezerwy czasowe;						
			dobrać sprzęt i urządzenia magazynowe do grupy towarowej;						
			stosować zasady rozmieszczania towarów w magazynie;						
			rozmieszczać towary w magazynie zgodnie z zasadami przechowywania;						
			klasyfikować opakowania zgodnie z przyjętymi kryteriami;						
			przestrzegać zasad segregowania opakowań zgodnie z obowiązującymi przepisami;						
			prowadzić ewidencję opakowań zgodnie z zasadami stosowanymi w przedsiębiorstwie handlowym;						
			rozdzielać rodzaje odpowiedzialności materialnej;						
			określać skutki nieprzebrzegania przepisów prawa dotyczących odpowiedzialności materialnej;						
			identyfikować metody inwentaryzacji;						
			przygotować towary do inwentaryzacji;						

			- przeprowadzać inwentaryzację towarów metodą spisu z natury;						
			- wypełniać dokumenty inwentaryzacyjne;						
			- ustalać limit ubytków;						
			- określać zakres odpowiedzialności materialnej pracowników;						
			- przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy.						
4	M.4. Obsługa klienta	wykonywanie czynności związanych z obsługą klienta i stanowiska kasowego w różnych formach sprzedaży oraz prowadzenie postępowania reklamacyjnego;	- klasyfikować klientów ze względu na wiek, płeć, miejsce zamieszkania, status społeczny;						
			- określać rodzaje klientów ze względu na cechy osobowości, np. niezdecydowany, zdecydowany, nieufny, zgodny, niecierpliwy i szybkość akceptowania nowości;						
			- opisywać motywy zachowań klientów;						
			- wymieniać zasady prowadzenia rozmowy sprzedażowej;						
			- analizować bariery komunikacyjne;						
			- przygotować stanowisko kasowe do pracy;						
			- obsługiwać kasę fiskalną zgodnie z instrukcją obsługi;						
			- zabezpieczyć i odprowadzić utarg;						
			- sporządzać dokumenty kasowe zgodnie z przyjętymi zasadami;						
			- stosować programy komputerowe do ewidencji rozliczeń pieniężnych;						
			- stosować specjalistyczne urządzenia do rozliczeń pieniężnych;						
			- sprawdzać dostępność towarów;						
			- prowadzić korespondencję z klientem dotyczącą realizacji zamówienia;						
			- udzielać wyjaśnień na zapytanie klienta dotyczące realizacji zamówienia;						
			- sporządzać dokumenty sprzedaży, takie jak faktura, rachunek, faktura korygująca oraz dokument magazynowy wydania zewnętrznego (WZ);						
			- ustalać kwotę należności za sprzedane towary;						
			- przyjmować wpłaty i należności w formie gotówkowej lub bezgotówkowej;						
			- wykonywać czynności związane z pakowaniem i wydawaniem towaru;						
			- dobrać sposób pakowania towarów w zależności od rodzaju towaru i oczekiwań klienta;						

			- informować klienta o prawach dotyczących zwrotu towarów i gwarancji; - informować klienta o organizacji i warunkach odbioru towaru; - przyjmować zgłoszenie reklamacyjne; - charakteryzować rękojmię i gwarancję; - opisywać zasady przyjmowania i rozpatrywania reklamacji; - informować klienta o sposobach rozpatrywania reklamacji; - wypełniać dokumenty związane z reklamacją towarów; - określać sposoby postępowania reklamacyjnego w zależności od rodzaju zgłaszanej reklamacji.						
5	JOZ	stosowanie słownictwa technicznego i komunikowania się w języku obcym;	- posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych; - komunikować się w zakresie prostych pisemnych informacji dotyczących czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową).						
6	KPS	nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się.	- przestrzegać zasad kultury i etyki - stosować zasady komunikacji interpersonalnej; - zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych; - negocjować warunki sprzedaży i porozumień z klientami; - stosować komunikowanie się werbalne i niewerbalne; - przestrzegać tajemnicy zawodowej i związanej z miejscem pracy; - realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy.						
HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej				1	2	3	4	5	
7	M.5. Asortyment księgarski	pozyskiwanie informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw;	- rozróżniać rodzaje bibliografii - rozróżniać asortyment księgarski; - wyszukiwać dane statystyczne dotyczące struktury produkcji wydawniczej; - korzystać z księgarskiej i pozaksięgarskiej internetowej bazy danych; - ocenić walory artystyczne publikacji; - ocenić walory artystyczne opraw; - pozyskiwać z księgarskich i pozaksięgarskich baz danych;						

			informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw.						
8	M.6. Opisy bibliograficzne	opracowywanie bibliografii i katalogów oraz organizowanie warsztatu informacyjno-bibliograficznego;	określić elementy opisu bibliograficznego;						
			wyszukać informacje potrzebne do wykonania opisu bibliograficznego;						
			sporządzić opis bibliograficzny;						
			opracować spis bibliograficzny;						
			stosować zasady ustalone dla określonych układów bibliograficznych;						
			opracować indeksy;						
			opracować projekt szaty graficznej bibliografii i katalogu;						
			określać źródła informacji w zależności od zakresu asortymentu księgarni;						
			korzystać z informacji o książkach i asortymencie księgarskim pochodzących ze źródeł informacji pośredniej i bezpośredniej.						
			9	M.7. Marketing w księgarni	organizowanie działań marketingowych w księgarni oraz obsługiwane sprzedaży internetowej i wysyłkowej;	przygotować tekst oferty księgarskiej oferty handlowej i zapytania ofertowego;			
wskazać grono odbiorców księgarskiej oferty handlowej;									
wskazać sposoby rozpowszechnienia księgarskiej oferty handlowej;									
projektować działania promocyjne asortymentu księgarskiego;									
opracować przekaz reklamowy asortymentu księgarskiego;									
współpracować z agencją reklamową;									
przygotować tekst zapytania ofertowego skierowanego do agencji reklamowej;									
planować działania popularyzujące czytelnictwo;									
organizować spotkania autorskie;									
organizować działalność wystawienniczą na targach i wystawach;									
wykonać reklamę stoiska targowego w postaci papierowej i elektronicznej;									
dobrać formy reklamy stoiska targowego do zaleceń organizatora targów książki;									
przeprowadzić sprzedaż przez Internet;									
opracować regulamin sprzedaży internetowej;									
przedstawić ofertę za pośrednictwem platform internetowych;									
przedstawić warunki dostawy;									

			- nadzorować realizację zamówień składanych przez nabywców internetowych;					
			- zorganizować obsługę płatności elektronicznych;					
			- zrealizować zamówienie klienta złożone drogą elektroniczną;					
			- przygotować towary do wysyłki;					
			- organizować obsługę zwrotów.					
10	OMZ	nabywanie kompetencji organizacji małych zespołów.	- ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac;					
			- udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań;					
			- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;					
			- działać skutecznie jako członek zespołu;					
			- pełnić różne role współpracując w zespole.					

Uwaga:

Zakres podawanych informacji należy dostosować do ustalonego obszaru kształcenia w trakcie stażu, w zależności od ilości godzin i możliwości realizacji treści w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.

Legenda- poziom:

Brak kompetencji A(1)	Brak przyswojenia danej kompetencji. Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji i w podejmowanych działaniach.
Uczący się B(2)	Przyswojenie kompetencji w stopniu podstawowym. Jest ona wykorzystywana w sposób nieregularny. Wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób.
Dobry C(3)	Kompetencja przyswojona w stopniu dobrym – samodzielne i poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z zadaniami o wyższym stopniu trudności występujące podczas praktycznego ich wykorzystania i w trakcie realizacji zadań zawodowych, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji.
Bardzo dobry D(4)	Kompetencja przyswojona w stopniu bardzo dobrym, pozwalającym na bardzo dobrą realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innych własnych doświadczeń, bezbłędna realizacja zadań, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach.
Wybitny E(5)	Kompetencja przyswojona w stopniu doskonałym. Zdolność do twórczego wykorzystania i rozwijania wiedzy, umiejętności i postaw właściwych dla danego zakresu działań. ⁵ Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

⁵ Źródło: G. Filipowicz, „Pracownik wyskalowany czyli metody i narzędzia pomiaru kompetencji” Personel 1-31 lipca 2002, Warszawa, s. 26

(KPT 01) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	
Osoba sporządzająca/funkcja	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej (KPT 01)

Uwaga

W programie stażu określono pełny zakres kształcenia w planie realizacji staży uczniowskich w przedsiębiorstwie, jak w poniższej tabeli.

Moduł Symbol i nazwa	JEDNOSTKI MODUŁOWE Symbol i nazwa	STANOWISKO PRACY – miejsce realizacji staży uczniowskich w podmiocie przyjmującym ucznia na staż	Orientacyjna liczba godzin staży uczniowskich
M.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy*	M.1.JM.1. Przestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska. M.1.JM.2. Zagrożenia występujące z środowiska pracy.	Komórka BHP/Inspektor bhp w zakładzie pracy	8
M.2.Organizowanie sprzedaży	M.2.JM.1. Przygotowanie towarów do sprzedaży. M.2.JM.2. Prezentowanie oferty handlowej. M.2.JM.3. Sporządzanie dokumentacji handlowej (oferty, zamówienia, umowy sprzedaży). M.2.JM.4. Obsługa urządzeń technicznych wspomagających sprzedaż.	Dział sprzedaży detalicznej / sala obsługi	42
M.3.Organizowanie pracy magazynu	M.3.JM.1. Zamawianie towarów. M.3.JM.2. Odbiór towaru.	Magazyn/Dział wsparcia sprzedaży	50

	M.3.JM.3. Magazynowanie towarów. M.3.JM.4. Stosowanie zasad gospodarowania opakowaniami. M.3.JM.5. Inwentaryzacja towarów.		
M.4. Obsługa klienta	M.4.JM.1. Prowadzenie rozmowy sprzedażowej. M.4.JM.2. Obsługiwanie stanowiska kasowego. M.4.JM.3. Realizowanie zamówień klienta. M.4.JM.4. Obsługiwanie reklamacji.	Dział sprzedaży detalicznej / sala obsługi	50
M.5. Asortyment księgarski	M.5.JM.1. Podstawy księgarstwa. M.5.JM.2. Rynek wydawniczy. M.5.JM.3. Walory artystyczne publikacji i wydawnictw.	Dział wsparcia sprzedaży/Dział handlowy	40
M.6. Opisy bibliograficzne	M.6.JM.1. Sporządzanie opisu bibliograficznego. M.6.JM.2. Opracowywanie bibliografii. M.6.JM.3. Organizowanie warsztat informacyjno-bibliograficznego.	Dział wsparcia sprzedaży/Dział handlowy	50
M.7. Marketing w księgarni	M.7.JM.1. Promocja księgarni i asortymentu księgarskiego M.7.JM.2. Popularyzacja czytelnictwa. M.7.JM.3. Działalność wystawiennicza. M.7.JM.4. Obsługa sprzedaży internetowej i wysyłkowej	Dział handlowy/Dział wsparcia sprzedaży	60

*Pracodawca przyjmujący na staż z zakresu kształcenia zawodowego powinien stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz języka obcego zawodowego.

**Przyjęta orientacyjna liczba godzin powinna być dostosowana oraz zmodyfikowana do obowiązującego programu nauczania w szkole macierzystej ucznia-stażysty; w toku weryfikacji należy odnieść się do efektów kształcenia celem zaliczenia stażu uczniowskiego. Ilość godzin realizowanych na stażu będzie ustalana z pracodawcą indywidualnie przez stażystę.

6.6 Refleksje ucznia po stażu - Arkusz wywiadu (DKEW 01)

Szanowny Stażysto,

podczas stażu realizowałeś/eś program, który zakłada, że technik księgarstwa powinien być przygotowany do wykonywania prac związanych z obsługą klientów oraz realizacją transakcji kupna i sprzedaży oraz przyjmowania dostaw oraz przygotowywania towarów do sprzedaży.

Prosimy o dokonanie refleksji na temat stopnia osiągnięcia na obecnym etapie nauczania oczekiwanych efektów uczenia się w zawodzie poprzez zaznaczenie odpowiedniego poziomu dla każdego z zapisów, co pozwoli uwzględnić Twoje spostrzeżenia w doskonaleniu kolejnych programów staży.

Lp.	Weryfikowane postępowanie – ocena organizacji stażu	TAK	NIE
1	Czy podmiot przyjmujący Ciebie na staż uczniowski zapewnił dostęp do stanowisk wyposażonych nowocześnie?		
2	Czy odbyłeś przeszkolenie w zakresie bhp przed dopuszczeniem Ciebie do pracy?		
3	Czy zostałeś zapoznany z obowiązującymi w zakładzie przepisami, regulaminami?		
4	Czy otrzymałeś niezbędne, konieczne do pracy środki ochrony indywidualnej?		
5	Czy szkoła zapoznała Ciebie z programem stażu?		
6	Czy opiekun stażu zapoznał Cię z zadaniami, które obejmował staż?		
7	Czy pomagali Tobie w pracach inni pracownicy z działu, itp.?		
8	Czy uciążliwym było prowadzenie dokumentacji stażu?		
9	Czy staż spełnił Twoje oczekiwania?		
10	Czy program stażu został zrealizowany w wybranym zakresie?		
11	Czy nabyłaś/eś nowe umiejętności?		
12	Czy chciałabyś/byś podjąć pracę w podmiocie, gdzie realizowany był staż uczniowski?		
13	Na jakim stanowisku i z użyciem jakich narzędzi praca była najciekawsza?		

(DKEW 01) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej (DKEW 01)

6.7. Stopień wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów - Checklista przydatności programu stażu i wzorów dokumentów (DKEW 05)

Badanie ewaluacyjne w końcowym etapie stażu na celu określenie stopnia wykorzystania programu stażu i wzorów dokumentów dla potrzeb realizacji stażu.

Proszą o zaznaczenie pola znakiem po stwierdzeniu, że dany element z programu stażu był stosowany.

Uwaga: Przy wypełnianiu checklisty elektronicznie należy pole wskazać kursorem i kliknąć na nim, kolejne kliknięcie zdejmuje zaznaczenie pola.

- Podstawowe informacje o zawodzie.
- Cele ogólne realizacji stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie.
- Rozwiązania organizacyjne w zakresie realizacji staży uczniowskich w przedsiębiorstwie.
- Sposób angażowania szkoły, kierowników szkolenia praktycznego, nauczycieli w realizację stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie.
- Wymagania kwalifikacyjne opiekuna stażu uczniowskiego.
- Planowanie realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie staży uczniowskich w przedsiębiorstwie z opisem nabytych umiejętności i kompetencji na stanowiskach pracy w zakresie modułów i jednostek modułowych.
- Wyposażenie dydaktyczne niezbędne do realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie staży uczniowskich w przedsiębiorstwie.
- Ewaluacja realizacji praktycznej nauki zawodu w zakresie staży uczniowskich w przedsiębiorstwie i szkole.
- Wykaz proponowanej literatury.
- Wniosek do dyrektora szkoły o odbycie stażu uczniowskiego.
- Wniosek do przedsiębiorstwa o wyrażenie zgody na odbycie stażu uczniowskiego w przedsiębiorstwie.
- Wzór umowy o staż uczniowski.
- Regulamin stażu uczniowskiego – wzór.
- Lista obecności ucznia odbywającego staż uczniowski – wzór.
- Wzór dzienniczka z przebiegu stażu uczniowskiego.
- Wzór zaświadczenia o odbyciu stażu uczniowskiego.
- Wzór wniosku do dyrektora szkoły o zwolnienie z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części określonych efektów na podstawie odbytego stażu.
- Wykaz efektów kształcenia dla zawodu z rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.
- Regulamin stażu uczniowskiego był przestrzegany przez ucznia.

- Dyscyplina pracy ucznia nie budziła większych zastrzeżeń
- Uczeń był zaangażowany w stawiane zadania podczas stażu uczniowskiego

Proszę o ewentualne podanie wskazania do programu w celu ułatwienia korzystania z programu przez opiekuna stażu i ucznia odbywającego staż?

.....
.....

Metryczka do checklisty

Imię i nazwisko ucznia realizującego staż	
Nazwa szkoły, w której uczy się stażysta/klasa	
Nazwa i numer zawodu	
Nazwa kwalifikacji, z której są realizowane efekty kształcenia podczas stażu	
Nazwa podmiotu, w którym uczeń odbywał staż i miejsce jego realizacji	
Opiekun stażu	
Okres stażu	
Osoba wypełniająca checklistę/funkcja	

.....
Data i podpis osoby sporządzającej checklistę

6.8. Samoocena stażu przez ucznia - Arkusz pomiaru kompetencji ucznia po zakończeniu stażu (DKEW 02)

Szanowny Stażysto,

podczas stażu realizowałeś/eś program, który uwzględniał efekty kształcenia programu zawodu technik księgarstwa, po realizacji którego absolwent powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych:

- 1) *w zakresie kwalifikacji HAN.01. Prowadzenie sprzedaży:*
  - a) *wykonywania prac związanych z obsługą klientów oraz realizacją transakcji kupna i sprzedaży,*
  - b) *przyjmowania dostaw oraz przygotowywania towarów do sprzedaży;*
- 2) *w zakresie kwalifikacji HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej:*
  - a) *pozyskiwania informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw,*

- b) *opracowywania bibliografii i katalogów,*
c) *organizowania działań marketingowych w księgarni.*

Po zakończeniu stażu powinieneś spotkać się z opiekunem stażu w miejscu świadczenia pracy, aby omówić swój staż. Rozmowa powinna wskazać Tobie osiągnięte lub pożądane wyniki Twojego stażu. Postaraj się pozyskać dla siebie informacje zwrotne na temat mocnych i słabych stron, a następnie dokonaj samooceny.

Prosimy o określenie stopnia osiągnięcia oczekiwanych efektów uczenia się w zawodzie po ukończeniu stażu z uwzględnieniem nauki w szkole, poprzez zaznaczenie odpowiedniego poziomu dla każdego z zapisów. Rzetelne odpowiedzi pozwolą nauczycielom szkoły uwzględnić Twoje możliwości i potrzeby uzupełnienia rozwoju niektórych kompetencji w celu osiągnięcia dużej skuteczności uczenia się w zawodzie.

Kwalifikacja HAN.01. Prowadzenie sprzedaży				Wskaźniki/skala rozwoju kompetencji				
Obszar kompetencji		Definicja obszaru – umiejętność:	Nabyte umiejętności i kompetencje Potrafię:	1	2	3	4	5
1.	M.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	nabywanie nawyków i organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	- organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
			- posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
			- wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;					
			- stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;					
			- utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.					
2.	M.2. Organizowanie sprzedaży	przygotowanie towarów do sprzedaży, ich rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej, sporządzanie	- kwalifikować towar do odpowiedniej grupy asortymentowej;					
			- dokonać ilościowej i jakościowej kontroli towarów przeznaczonych do sprzedaży;					
			- oznaczać towary zgodnie z zasadami ustalonymi w handlu;					

	dokumentacji sprzedaży;	- dobierać opakowanie do rodzaju towaru;						
		- kalkulować ceny w sprzedaży hurtowej i detalicznej z uwzględnieniem obliczania marży, rabatów i upustów;						
		- dobierać zasady przygotowania towarów do sprzedaży odpowiednio do asortymentu;						
		- stosować zabezpieczenia towarów przed uszkodzeniem, kradzieżą i zniszczeniem;						
		- przygotowywać ekspozycje towarów do sprzedaży;						
		- dobierać technikę i formę sprzedaży do asortymentu i potrzeb klientów;						
		- określać etapy planowania;						
		- dokonać podziału asortymentu na grupy towarowe;						
		- przekazywać informacje klientowi o sposobach użytkowania i przechowywania kupowanych towarów;						
		- prezentować klientowi walory użytkowe sprzedawanego towaru;						
		- wykorzystywać pocztę elektroniczną i zasoby internetowe do pozyskiwania i gromadzenia informacji o towarach;						
		- przekazywać klientowi informacje o warunkach sprzedaży np. w postaci elektronicznej i papierowej;						
		- rozróżnić dokumenty handlowe, takie jak pismo informacyjne, zapytanie ofertowe, ofertę sprzedaży, pismo negocjacyjne, zamówienie, reklamację, odpowiedź na reklamację;						
		- dobierać techniki i programy do sporządzania dokumentów handlowych;						
		- zabezpieczać dokumenty handlowe zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami;						
- przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy;								
- obsługiwać urządzenia sklepowe i magazynowe, takie jak waga, metkownica, krajalnica, urządzenia chłodnicze;								
- reagować elastycznie na nieprzewidywalne sytuacje.								
	zamawianie towarów i ich	- sprawdzić stany magazynowe towarów;						

3	M.3. Magazynowanie towarów	odbiór, rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej oraz stosowanie zasad gospodarki magazynowej;	- przygotować dane do zamówienia towarów;							
			- składać zamówienie na towar faksem, e-mailem lub telefonicznie;							
			- odczytywać informacje zamieszczone na opakowaniach towarów;							
			- dokonać odbioru towarów pod względem ilościowym i jakościowym;							
			- sporządzać dokumenty związane z odbiorem towarów;							
			- sprawdzać otrzymane dokumenty od dostawcy pod względem formalnym i rachunkowym;							
			- ustalać niezgodności między towarem dostarczonym a zamówionym;							
			- wskazać sposoby postępowania z towarem wadliwym, uszkodzonym lub zniszczonym;							
			- ustalać terminy wykonania zadań i rezerwy czasowe;							
			- dobrać sprzęt i urządzenia magazynowe do grupy towarowej							
			- stosować zasady rozmieszczania towarów w magazynie;							
			- rozmieszczać towary w magazynie zgodnie z zasadami przechowywania;							
			- klasyfikować opakowania zgodnie z przyjętymi kryteriami;							
			- przestrzegać zasad segregowania opakowań zgodnie z obowiązującymi przepisami;							
			- prowadzić ewidencję opakowań zgodnie z zasadami stosowanymi w przedsiębiorstwie handlowym;							
			- rozróżniać rodzaje odpowiedzialności materialnej;							
			- określać skutki nieprzestrzegania przepisów prawa dotyczących odpowiedzialności materialnej;							
			- identyfikować metody inwentaryzacji;							
			- przygotować towary do inwentaryzacji;							
			- przeprowadzać inwentaryzację towarów metodą spisu z natury;							
- wypełniać dokumenty inwentaryzacyjne;										
- ustalać limit ubytków;										
- określać zakres odpowiedzialności materialnej pracowników;										
- przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy;										

			związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy.						
4	M.4. Obsługa klienta	wykonywanie czynności związanych z obsługą klienta i stanowiska kasowego w różnych formach sprzedaży oraz prowadzenie postępowania reklamacyjnego;	- klasyfikować klientów ze względu na wiek, płeć, miejsce zamieszkania, status społeczny; - określać rodzaje klientów ze względu na cechy osobowości, np. niezdecydowany, zdecydowany, nieufny, zgodny, niecierpliwy i szybkość akceptowania nowości; - opisywać motywy zachowań klientów; - wymieniać zasady prowadzenia rozmowy sprzedażowej; - analizować bariery komunikacyjne; - przygotować stanowisko kasowe do pracy; - obsługiwać kasę fiskalną zgodnie z instrukcją obsługi; - zabezpieczyć i odprowadzić utarg; - sporządzać dokumenty kasowe zgodnie z przyjętymi zasadami; - stosować programy komputerowe do ewidencji rozliczeń pieniężnych; - stosować specjalistyczne urządzenia do rozliczeń pieniężnych; - sprawdzać dostępność towarów; - prowadzić korespondencję z klientem dotyczącą realizacji zamówienia; - udzielać wyjaśnień na zapytanie klienta dotyczące realizacji zamówienia; - sporządzać dokumenty sprzedaży, takie jak faktura, rachunek, faktura korygująca oraz dokument magazynowy wydania zewnętrznego (WZ); - ustalać kwotę należności za sprzedane towary; - przyjmować wpłaty i należności w formie gotówkowej lub bezgotówkowej; - wykonywać czynności związane z pakowaniem i wydawaniem towaru; - dobrać sposób pakowania towarów w zależności od rodzaju towaru i oczekiwań klienta; - informować klienta o prawach dotyczących zwrotu towarów i gwarancji; - informować klienta o organizacji i warunkach odbioru towaru; - przyjmować zgłoszenie reklamacyjne						

			- charakteryzować rękojmię i gwarancję; - opisywać zasady przyjmowania i rozpatrywania reklamacji; - informować klienta o sposobach rozpatrywania reklamacji; - wypełniać dokumenty związane z reklamacją towarów; - określać sposoby postępowania reklamacyjnego w zależności od rodzaju zgłaszanej reklamacji.						
5	JOZ	stosowanie słownictwa technicznego i komunikowania się w języku obcym;	- posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych; - komunikować się w zakresie prostych pisemnych informacji dotyczących czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową).						
6	KPS	nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się.	- przestrzegać zasad kultury i etyki; - stosować zasady komunikacji interpersonalnej; - zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych; - negocjować warunki sprzedaży i porozumień z klientami; - stosować komunikowanie się werbalne i niewerbalne; - przestrzegać tajemnicy zawodowej i związanej z miejscem pracy; - realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy.						
HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej				1	2	3	4	5	
7	M.5. Asortyment księgarski	pozyskiwanie informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw;	- rozróżniać rodzaje bibliografii; - rozróżniać asortyment księgarski; - wyszukiwać dane statystyczne dotyczące struktury produkcji wydawniczej; - korzystać z księgarskiej i pozaksięgarskiej internetowej bazy danych; - ocenić walory artystyczne publikacji; - ocenić walory artystyczne opraw; - pozyskiwać z księgarskich i pozaksięgarskich baz danych informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw.						
8	M.6. Opisy bibliograficzne	opracowywanie bibliografii i katalogów oraz organizowanie	- określić elementy opisu bibliograficznego; - wyszukać informacje potrzebne do wykonania opisu bibliograficznego;						

		warsztatu informacyjno-bibliograficznego;	- sporządzić opis bibliograficzny;						
			- opracować spis bibliograficzny;						
			- stosować zasady ustalone dla określonych układów bibliograficznych;						
			- opracować indeksy;						
			- opracować projekt szaty graficznej bibliografii i katalogu;						
			- określać źródła informacji w zależności od zakresu asortymentu księgarni;						
			- korzystać z informacji o książkach i asortymencie księgarskim pochodzących ze źródeł informacji pośredniej i bezpośredniej.						
9	M.7. Marketing w księgarni	organizowanie działań marketingowych w księgarni oraz obsługiwanie sprzedaży internetowej i wysyłkowej;	- przygotować tekst oferty księgarskiej oferty handlowej i zapytania ofertowego;						
			- wskazać grono odbiorców księgarskiej oferty handlowej;						
			- wskazać sposoby rozpowszechnienia księgarskiej oferty handlowej;						
			- projektować działania promocyjne asortymentu księgarskiego;						
			- opracować przekaz reklamowy asortymentu księgarskiego;						
			- współpracować z agencją reklamową;						
			- przygotować tekst zapytania ofertowego skierowanego do agencji reklamowej;						
			- planować działania popularyzujące czytelnictwo;						
			- organizować spotkania autorskie;						
			- organizować działalność wystawienniczą na targach i wystawach;						
			- wykonać reklamę stoiska targowego w postaci papierowej i elektronicznej;						
			- dobrać formy reklamy stoiska targowego do zaleceń organizatora targów książki;						
			- przeprowadzić sprzedaż przez Internet;						
			- opracować regulamin sprzedaży internetowej;						
			- przedstawić ofertę za pośrednictwem platform internetowych;						
			- przedstawić warunki dostawy;						
			- nadzorować realizację zamówień składanych przez nabywców internetowych;						
			- zorganizować obsługę płatności elektronicznych;						
			- zrealizować zamówienie klienta złożone drogą elektroniczną;						

			- przygotować towary do wysyłki;					
			- organizować obsługę zwrotów.					
10	OMZ	nabywanie kompetencji organizacji małych zespołów.	- ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac;					
			- udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań;					
			- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;					
			- działać skutecznie jako członek zespołu;					
			- pełnić różne role współpracując w zespole.					

Uwaga:

Zakres podawanych informacji należy dostosować do ustalonego obszaru kształcenia w trakcie stażu, w zależności od ilości godzin i możliwości realizacji treści w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.

Legenda- poziom:

Brak kompetencji A(1)	Brak przyswojenia danej kompetencji. Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji i w podejmowanych działaniach.
Uczący się B(2)	Przyswojenie kompetencji w stopniu podstawowym. Jest ona wykorzystywana w sposób nieregularny. Wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób.
Dobry C(3)	Kompetencja przyswojona w stopniu dobrym – samodzielne i poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z zadaniami o wyższym stopniu trudności występujące podczas praktycznego ich wykorzystania i w trakcie realizacji zadań zawodowych, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji.
Bardzo dobry D(4)	Kompetencja przyswojona w stopniu bardzo dobrym, pozwalającym na bardzo dobrą realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innych własnych doświadczeń, bezbłędna realizacja zadań, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach.
Wybitny E(5)	Kompetencja przyswojona w stopniu doskonałym. Zdolność do twórczego wykorzystania i rozwijania wiedzy, umiejętności i postaw właściwych dla danego zakresu działań. ⁶ Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Prosimy o wskazanie, jakie były Twoje największe osiągnięcia podczas stażu?

Prosimy o określenie Twoich najważniejszych potrzeb szkoleniowych:

⁶ Źródło: G. Filipowicz, „Pracownik wyskalowany czyli metody i narzędzia pomiaru kompetencji” Personel 1-31 lipca 2002, Warszawa, s. 26

(DKEW 02) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej (DKEW 02)

6.9. Ocena stażu przez podmiot przyjmujący ucznia na staż - EW 02 Matryca kompetencji

Szanowny opiekunie ucznia realizującego staż uczniowski, podczas stażu realizowałaś/eś ze stażystą program stażu, który uwzględniał efekty kształcenia programu zawodu technik księgarstwa i zadań zawodowych z zakresu wybranej kwalifikacji lub dwóch kwalifikacji:

- 1) *w zakresie kwalifikacji HAN.01. Prowadzenie sprzedaży:*
  - a) *wykonywania prac związanych z obsługą klientów oraz realizacją transakcji kupna i sprzedaży,*
  - b) *przyjmowania dostaw oraz przygotowywania towarów do sprzedaży;*
- 2) *w zakresie kwalifikacji HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej:*
  - a) *pozyskiwania informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw,*
  - b) *opracowywania bibliografii i katalogów,*
  - c) *organizowania działań marketingowych w księgarni.*

Po zakończeniu stażu powinieneś spotkać się z uczniem realizującym staż w miejscu świadczenia pracy, aby omówić przebieg stażu. Rozmowa powinna wskazać stażyście osiągnięte lub pożądane wyniki stażu. Postaraj się rozmawiać na temat mocnych i słabych stron, a następnie dokonaj oceny stażu wypełniając matrycę kompetencji, która zostanie poddana analizie w szkole celem ustalenia luki kompetencyjnej i udzielenia wsparcia w jej zniwelowaniu.

Prosimy o określenie stopnia osiągnięcia oczekiwanych efektów uczenia się w zawodzie po ukończeniu stażu z uwzględnieniem zapisów programu stażu poprzez zaznaczenie odpowiedniego poziomu rozwoju kompetencji w określonej skali.

Kwalifikacja HAN.01. Prowadzenie sprzedaży			Wskaźniki/skala rozwoju kompetencji				
Obszar kompetencji	Definicja obszaru – umiejętność:	Nabyte umiejętności i kompetencje Potrafię:	1	2	3	4	5
1. M.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	nabywanie nawyków i organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	- organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;					
		- wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;					
		- stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;					
		- utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.					
2. M.2. Organizowanie sprzedaży	przygotowanie towarów do sprzedaży, ich rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej, sporządzanie dokumentacji sprzedaży;	- kwalifikować towar do odpowiedniej grupy asortymentowej;					
		- dokonać ilościowej i jakościowej kontroli towarów przeznaczonych do sprzedaży;					
		- oznaczać towary zgodnie z zasadami ustalonymi w handlu;					
		- dobierać opakowanie do rodzaju towaru;					
		- kalkulować ceny w sprzedaży hurtowej i detalicznej z uwzględnieniem obliczania marży, rabatów i upustów;					
		- dobierać zasady przygotowania towarów do sprzedaży odpowiednio do asortymentu;					
		- stosować zabezpieczenia towarów przed uszkodzeniem, kradzieżą i zniszczeniem;					
		- przygotowywać ekspozycje towarów do sprzedaży;					

			- dobierać technikę i formę sprzedaży do asortymentu i potrzeb klientów;						
			- określać etapy planowania;						
			- dokonać podziału asortymentu na grupy towarowe;						
			- przekazywać informacje klientowi o sposobach użytkowania i przechowywania kupowanych towarów;						
			- prezentować klientowi walory użytkowe sprzedawanego towaru;						
			- wykorzystywać pocztę elektroniczną i zasoby internetowe do pozyskiwania i gromadzenia informacji o towarach;						
			- przekazywać klientowi informacje o warunkach sprzedaży np. w postaci elektronicznej i papierowej;						
			- rozróżnić dokumenty handlowe, takie jak pismo informacyjne, zapytanie ofertowe, ofertę sprzedaży, pismo negocjacyjne, zamówienie, reklamację, odpowiedź na reklamację;						
			- dobierać techniki i programy do sporządzania dokumentów handlowych;						
			- zabezpieczać dokumenty handlowe zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami;						
			- przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy;						
			- obsługiwać urządzenia sklepowe i magazynowe, takie jak waga, metkownica, krajalnica, urządzenia chłodnicze;						
			- reagować elastycznie na nieprzewidywalne sytuacje.						
3	M.3. Magazynowanie towarów	zamawianie towarów i ich odbiór, rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej oraz stosowanie zasad gospodarki magazynowej;	- sprawdzić stany magazynowe towarów;						
			- przygotować dane do zamówienia towarów;						
			- składać zamówienie na towar faksem, e-mailem lub telefonicznie;						
			- odczytywać informacje zamieszczone na opakowaniach towarów;						
			- dokonać odbioru towarów pod względem ilościowym i jakościowym;						
			- sporządzać dokumenty związane z odbiorem towarów;						

			- sprawdzać otrzymane dokumenty od dostawcy pod względem formalnym i rachunkowym; - ustalać niezgodności między towarem dostarczonym a zamówionym; - wskazać sposoby postępowania z towarem wadliwym, uszkodzonym lub zniszczonym; - ustalać terminy wykonania zadań i rezerwy czasowe; - dobrać sprzęt i urządzenia magazynowe do grupy towarowej; - stosować zasady rozmieszczania towarów w magazynie; - rozmieszczać towary w magazynie zgodnie z zasadami przechowywania; - klasyfikować opakowania zgodnie z przyjętymi kryteriami; - przestrzegać zasad segregowania opakowań zgodnie z obowiązującymi przepisami; - prowadzić ewidencję opakowań zgodnie z zasadami stosowanymi w przedsiębiorstwie handlowym; - rozróżniać rodzaje odpowiedzialności materialnej; - określać skutki nieprzestrzegania przepisów prawa dotyczących odpowiedzialności materialnej; - identyfikować metody inwentaryzacji; - przygotować towary do inwentaryzacji; - przeprowadzać inwentaryzację towarów metodą spisu z natury; - wypełniać dokumenty inwentaryzacyjne; - ustalać limit ubytków; - określać zakres odpowiedzialności materialnej pracowników; - przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy.						
4	M.4. Obsługa klienta	wykonywanie czynności związanych z obsługą klienta i stanowiska kasowego w różnych formach sprzedaży oraz prowadzenie postępowania reklamacyjnego;	- klasyfikować klientów ze względu na wiek, płeć, miejsce zamieszkania, status społeczny; - określać rodzaje klientów ze względu na cechy osobowości, np. niezdecydowany, zdecydowany, nieufny, zgodny, niecierpliw i szybkość akceptowania nowości; - opisywać motywy zachowań klientów; - wymieniać zasady prowadzenia rozmowy sprzedażowej;						

			- analizować bariery komunikacyjne;						
			- przygotować stanowisko kasowe do pracy;						
			- obsługiwać kasę fiskalną zgodnie z instrukcją obsługi;						
			- zabezpieczyć i odprowadzić utarg;						
			- sporządzać dokumenty kasowe zgodnie z przyjętymi zasadami;						
			- stosować programy komputerowe do ewidencji rozliczeń pieniężnych;						
			- stosować specjalistyczne urządzenia do rozliczeń pieniężnych;						
			- sprawdzać dostępność towarów;						
			- prowadzić korespondencję z klientem dotyczącą realizacji zamówienia;						
			- udzielać wyjaśnień na zapytanie klienta dotyczące realizacji zamówienia;						
			- sporządzać dokumenty sprzedaży, takie jak faktura, rachunek, faktura korygująca oraz dokument magazynowy wydania zewnętrznego (WZ);						
			- ustalać kwotę należności za sprzedane towary;						
			- przyjmować wpłaty i należności w formie gotówkowej lub bezgotówkowej;						
			- wykonywać czynności związane z pakowaniem i wydawaniem towaru;						
			- dobrać sposób pakowania towarów w zależności od rodzaju towaru i oczekiwań klienta;						
			- informować klienta o prawach dotyczących zwrotu towarów i gwarancji;						
			- informować klienta o organizacji i warunkach odbioru towaru;						
			- przyjmować zgłoszenie reklamacyjne;						
			- charakteryzować rękojmię i gwarancję;						
			- opisywać zasady przyjmowania i rozpatrywania reklamacji						
			- informować klienta o sposobach rozpatrywania reklamacji;						
			- wypełniać dokumenty związane z reklamacją towarów;						
			- określać sposoby postępowania reklamacyjnego w zależności od rodzaju zgłaszanej reklamacji.						
5	JOZ	stosowanie słownictwa technicznego i	- posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych;						

		komunikowania się w języku obcym;	komunikować się w zakresie prostych pisemnych informacji dotyczących czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową).						
6	KPS	nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się .	- przestrzegać zasad kultury i etyki; - stosować zasady komunikacji interpersonalnej; - zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych; - negocjować warunki sprzedaży i porozumień z klientami; - stosować komunikowanie się werbalne i niewerbalne; - przestrzegać tajemnicy zawodowej i związanej z miejscem pracy; - realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy.						
HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej				1	2	3	4	5	
7	M.5. Asortyment księgarski	pozyskiwanie informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw;	- rozróżniać rodzaje bibliografii; - rozróżniać asortyment księgarski; - wyszukiwać dane statystyczne dotyczące struktury produkcji wydawniczej; - korzystać z księgarskiej i pozaksięgarskiej internetowej bazy danych; - ocenić walory artystyczne publikacji; - ocenić walory artystyczne opraw; - pozyskiwać z księgarskich i pozaksięgarskich baz danych informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw.						
8	M.6. Opisy bibliograficzne	opracowywanie bibliografii i katalogów oraz organizowanie warsztatu informacyjno-bibliograficznego;	- określić elementy opisu bibliograficznego; - wyszukać informacje potrzebne do wykonania opisu bibliograficznego; - sporządzić opis bibliograficzny; - opracować spis bibliograficzny; - stosować zasady ustalone dla określonych układów bibliograficznych; - opracować indeksy; - opracować projekt szaty graficznej bibliografii i katalogu; - określać źródła informacji w zależności od zakresu asortymentu księgarski; - korzystać z informacji o książkach i asortymencie księgarskim;						

			pochodzących ze źródeł informacji pośredniej i bezpośredniej.						
9	M.7. Marketing w księgarni	organizowanie działań marketingowych w księgarni oraz obsługiwanie sprzedaży internetowej i wysyłkowej;	- przygotować tekst oferty księgarskiej oferty handlowej i zapytania ofertowego;						
			- wskazać grono odbiorców księgarskiej oferty handlowej;						
			- wskazać sposoby rozpowszechnienia księgarskiej oferty handlowej;						
			- projektować działania promocyjne asortymentu księgarskiego;						
			- opracować przekaz reklamowy asortymentu księgarskiego;						
			- współpracować z agencją reklamową;						
			- przygotować tekst zapytania ofertowego skierowanego do agencji reklamowej;						
			- planować działania popularyzujące czytelnictwo;						
			- organizować spotkania autorskie						
			- organizować działalność wystawienniczą na targach i wystawach;						
			- wykonać reklamę stoiska targowego w postaci papierowej i elektronicznej;						
			- dobrać formy reklamy stoiska targowego do zaleceń organizatora targów książki;						
			- przeprowadzić sprzedaż przez Internet;						
			- opracować regulamin sprzedaży internetowej;						
			- przedstawić ofertę za pośrednictwem platform internetowych;						
			- przedstawić warunki dostawy						
			- nadzorować realizację zamówień składanych przez nabywców internetowych;						
- zorganizować obsługę płatności elektronicznych;									
- zrealizować zamówienie klienta złożone drogą elektroniczną;									
- przygotować towary do wysyłki;									
- organizować obsługę zwrotów.									
10	OMZ	nabywanie kompetencji organizacji małych zespołów.	- ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac;						
			- udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań;						
			- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;						

			- działać skutecznie jako członek zespołu;					
			- pełnić różne role współpracując w zespole.					

Uwaga:

Zakres podawanych informacji należy dostosować do ustalonego obszaru kształcenia w trakcie stażu, w zależności od ilości godzin i możliwości realizacji treści w podmiocie przyjmującym ucznia na staż.

Legenda- poziom:

Brak kompetencji A(1)	Brak przyswojenia danej kompetencji. Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji i w podejmowanych działaniach.
Uczący się B(2)	Przyswojenie kompetencji w stopniu podstawowym. Jest ona wykorzystywana w sposób nieregularny. Wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób.
Dobry C(3)	Kompetencja przyswojona w stopniu dobrym – samodzielne i poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z zadaniami o wyższym stopniu trudności występujące podczas praktycznego ich wykorzystania i w trakcie realizacji zadań zawodowych, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji.
Bardzo dobry D(4)	Kompetencja przyswojona w stopniu bardzo dobrym, pozwalającym na bardzo dobrą realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innych własnych doświadczeń, bezbłędna realizacja zadań, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach.
Wybitny E(5)	Kompetencja przyswojona w stopniu doskonałym. Zdolność do twórczego wykorzystania i rozwijania wiedzy, umiejętności i postaw właściwych dla danego zakresu działań. ⁷ Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Prosimy o wskazanie, jakie były Twoje największe osiągnięcia podczas stażu?

Prosimy o określenie najważniejszych potrzeb szkoleniowych:

(EW 02) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia realizującego staż	

⁷ Źródło: G. Filipowicz, „Pracownik wyskalowany czyli metody i narzędzia pomiaru kompetencji” Personel 1-31 lipca 2002, Warszawa, s. 26

Nazwa szkoły, w której uczy się stażysta/klasa	
Nazwa i numer zawodu	
Nazwa kwalifikacji, z której są realizowane efekty kształcenia podczas stażu	
Nazwa podmiotu, w którym uczeń odbywał staż i miejsce jego realizacji	
Opiekun stażu	
Okres stażu	
Osoba wypełniająca/funkcja	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej **EW 02**

6.10. Samoocena uzyskanego wsparcia w zakresie szkolenia e-learningowego (DUZ e-lear)

Lp.	Weryfikowane postępowanie – e-learning/realizacja programu i dodatkowych umiejętności zawodowych	TAK	NIE
1	Czy podmiot przyjmujący Ciebie na staż uczniowski wskazał na możliwości uzyskania materiałów do samokształcenia?		
2	Czy korzystałaś/eś z polecanych materiałów do e-learningu?		
3	Czy polecane były Tobie materiały elektroniczne firmy z obowiązującymi w zakładzie przepisami, regulaminami?		
4	Czy otrzymałaś niezbędne, konieczne do pracy środki techniczne z możliwością obejrzenia fachowych zasobów elektronicznych, z których korzystają na stanowiskach pracy pracownicy firmy?		
5	Czy opiekun stażu przekazał Tobie zadania, które służą doskonaleniu, e-learningowe?		
6	Czy pomagali Tobie we wskazaniu dostępnych szkoleń e-learningowych inni pracownicy z działu, itp.?		
7	Czy nabyłaś/eś poprzez dodatkowe samokształcenie nowe umiejętności?		
8	Chciałabyś/byś podjąć kolejny staż uczniowski?		
9	Chciałabyś/byś zrealizować program dodatkowych umiejętności w zawodzie?		
9	Jakie szkolenia/narzędzia były dla Ciebie najciekawsze?		

	.....

(DUZ e-lear) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Czas trwania stażu	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej (DUZ e-lear)

6.11. Potrzeby szkoleniowe uczestnika stażu - KPT 03 Arkusz określenia luki kompetencyjnej uczestnika stażu.

Aby dowiedzieć się czy luka kompetencyjna występuje w danym obszarze należy zestawić 3 ankiety takie jak KPT 01, DKEW 02 wypełnianą przez ucznia, oraz EW 02 przez pracodawcę, należy obliczyć średnią uzyskaną z tych ankiet, następnie opiekun od strony szkoły powinien określić oczekiwany poziom kompetencji. Przyrost poziomu kompetencji/lukę kompetencyjną oblicza się odejmując wynik średni od oczekiwanego poziomu rozwoju kompetencji.

Wynik dodatni nie wymaga szczególnego omówienia, mogą być wyrażone przez opiekuna lub szkołę pochwały w stosunku do szczególnych umiejętności ujawnionych w okresie stażu.

Wynik ujemny wskazuje nam lukę do zniwelowania poprzez wskazanie uczniowi sposobów uzupełnienia treści kształcenia i nabycia pożądanej umiejętności praktyczne określonych efektem uczenia się. Przy zjawisku grupowym może być to odpowiedź dla nauczyciela kształcenia zawodowego o konieczności dokonania zmian w programie nauczania zawodu lub wykorzystania na kształtowanie danej umiejętności godzin będących w dyspozycji dyrektora szkoły.

Kwalifikacja HAN.01. Prowadzenie sprzedaży		Poziom rozwoju kompetencji oceniany przed i po jego zakończeniu					
		KPT 01	DKEW 02	EW 02	4. Oczekiwany	Wynik średni 1-3	Przyrost /luka kompetencyjna
Definicja obszaru – umiejętność:	Nabyte umiejętności i kompetencje Stażysta potrafi:	1	2	3			
1. nabywanie nawyków i organizowanie	organizować stanowisko pracy do wykonywania zadań zawodowych zgodnie z wymaganiami ergonomii,						

	stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania prac;	przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;						
		posłużyć się sprzętem technicznym w transporcie zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;						
		wykonać zadania zawodowe z wykorzystaniem środków ochrony indywidualnej i zbiorowej;						
		stosować się do przedstawionych informacji na znakach zakazu, nakazu, ostrzegawczych, ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej oraz sygnałów alarmowych w miejscu pracy;						
		utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy.						
2	przygotowanie towarów do sprzedaży, ich rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej, sporządzanie dokumentacji sprzedaży;	kwalifikować towar do odpowiedniej grupy asortymentowej;						
		dokonać ilościowej i jakościowej kontroli towarów przeznaczonych do sprzedaży;						
		oznaczać towary zgodnie z zasadami ustalonymi w handlu;						
		dobierać opakowanie do rodzaju towaru;						
		kalkulować ceny w sprzedaży hurtowej i detalicznej z uwzględnieniem obliczania marży, rabatów i upustów;						
		dobierać zasady przygotowania towarów do sprzedaży odpowiednio do asortymentu;						
		stosować zabezpieczenia towarów przed uszkodzeniem, kradzieżą i zniszczeniem;						
		przygotowywać ekspozycje towarów do sprzedaży;						
		dobierać technikę i formę sprzedaży do asortymentu i potrzeb klientów;						
		określać etapy planowania;						
		dokonać podziału asortymentu na grupy towarowe;						
		przekazywać informacje klientowi o sposobach użytkowania i przechowywania kupowanych towarów;						
		prezentować klientowi walory użytkowe sprzedawanego towaru;						
		wykorzystywać pocztę elektroniczną i zasoby internetowe do pozyskiwania i gromadzenia informacji o towarach;						
		przekazywać klientowi informacje o warunkach sprzedaży np. w postaci elektronicznej i papierowej;						

		- rozróżnić dokumenty handlowe, takie jak pismo informacyjne, zapytanie ofertowe, ofertę sprzedaży, pismo negocjacyjne, zamówienie, reklamację, odpowiedź na reklamację;						
		- dobierać techniki i programy do sporządzania dokumentów handlowych;						
		- zabezpieczać dokumenty handlowe zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zasadami;						
		- przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy;						
		- obsługiwać urządzenia sklepowe i magazynowe, takie jak waga, metkownica, krajalnica, urządzenia chłodnicze;						
		- reagować elastycznie na nieprzewidywalne sytuacje.						
3	zamawianie towarów i ich odbiór, rozmieszczenie w magazynie i na sali sprzedażowej oraz stosowanie zasad gospodarki magazynowej;	- sprawdzić stany magazynowe towarów;						
		- przygotować dane do zamówienia towarów;						
		- składać zamówienie na towar faksem, e-mailem lub telefonicznie;						
		- odczytywać informacje zamieszczone na opakowaniach towarów;						
		- dokonać odbioru towarów pod względem ilościowym i jakościowym;						
		- sporządzać dokumenty związane z odbiorem towarów;						
		- sprawdzać otrzymane dokumenty od dostawcy pod względem formalnym i rachunkowym;						
		- ustalać niezgodności między towarem dostarczonym a zamówionym;						
		- wskazać sposoby postępowania z towarem wadliwym, uszkodzonym lub zniszczonym;						
		- ustalać terminy wykonania zadań i rezerwy czasowe;						
		- dobrać sprzęt i urządzenia magazynowe do grupy towarowej;						
		- stosować zasady rozmieszczania towarów w magazynie;						
		- rozmieszczać towary w magazynie zgodnie z zasadami przechowywania;						
		- klasyfikować opakowania zgodnie z przyjętymi kryteriami;						
		- przestrzegać zasad segregowania opakowań zgodnie z obowiązującymi przepisami;						
- prowadzić ewidencję opakowań zgodnie z zasadami stosowanymi w przedsiębiorstwie handlowym;								

		rozróżniać rodzaje odpowiedzialności materialnej;						
		określać skutki nieprzestrzegania przepisów prawa dotyczących odpowiedzialności materialnej;						
		identyfikować metody inwentaryzacji;						
		przygotować towary do inwentaryzacji;						
		przeprowadzać inwentaryzację towarów metodą spisu z natury;						
		wypełniać dokumenty inwentaryzacyjne;						
		ustalać limit ubytków;						
		określać zakres odpowiedzialności materialnej pracowników;						
		przedstawić konsekwencje nieprzestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy.						
4	wykonywanie czynności związanych z obsługą klienta i stanowiska kasowego w różnych formach sprzedaży oraz prowadzenie postępowania reklamacyjnego.	klasyfikować klientów ze względu na wiek, płeć, miejsce zamieszkania, status społeczny;						
		określać rodzaje klientów ze względu na cechy osobowości, np. niezdecydowany, zdecydowany, nieufny, zgodny, niecierpliwy i szybkość akceptowania nowości;						
		opisywać motywy zachowań klientów;						
		wymieniać zasady prowadzenia rozmowy sprzedażowej;						
		analizować bariery komunikacyjne;						
		przygotować stanowisko kasowe do pracy;						
		obsługiwać kasę fiskalną zgodnie z instrukcją obsługi;						
		zabezpieczyć i odprowadzić utarg;						
		sporządzać dokumenty kasowe zgodnie z przyjętymi zasadami;						
		stosować programy komputerowe do ewidencji rozliczeń pieniężnych;						
		stosować specjalistyczne urządzenia do rozliczeń pieniężnych;						
		sprawdzać dostępność towarów;						
		prowadzić korespondencję z klientem dotyczącą realizacji zamówienia;						
		udzielać wyjaśnień na zapytanie klienta dotyczące realizacji zamówienia;						
		sporządzać dokumenty sprzedaży, takie jak faktura, rachunek, faktura korygująca oraz dokument magazynowy wydania zewnętrznego (WZ);						
		ustalać kwotę należności za sprzedane towary;						
		przyjmować wpłaty i należności w formie gotówkowej lub bezgotówkowej;						

		- wykonywać czynności związane z pakowaniem i wydawaniem towaru;						
		- dobrać sposób pakowania towarów w zależności od rodzaju towaru i oczekiwań klienta;						
		- informować klienta o prawach dotyczących zwrotu towarów i gwarancji;						
		- informować klienta o organizacji i warunkach odbioru towaru;						
		- przyjmować zgłoszenie reklamacyjne;						
		- charakteryzować rękojmię i gwarancję;						
		- opisywać zasady przyjmowania i rozpatrywania reklamacji;						
		- informować klienta o sposobach rozpatrywania reklamacji;						
		- wypełniać dokumenty związane z reklamacją towarów;						
		- określać sposoby postępowania reklamacyjnego w zależności od rodzaju zgłaszanej reklamacji.						
5	stosowanie słownictwa technicznego i komunikowania się w języku obcym;	- posłużyć się ustnie językiem obcym w rozmowie podczas realizacji zadań zawodowych;						
		- komunikować się w zakresie prostych pisemnych informacji dotyczących czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową).						
6	nabywanie kompetencji społecznych i uczenia się.	- przestrzegać zasad kultury i etyki;						
		- stosować zasady komunikacji interpersonalnej;						
		- zainicjować i wprowadzić nowe rozwiązania podczas realizacji zadań zawodowych;						
		- negocjować warunki sprzedaży i porozumień z klientami;						
		- stosować komunikowanie się werbalne i niewerbalne;						
		- przestrzegać tajemnicy zawodowej i związanej z miejscem pracy;						
		- realizować zadania zawodowe we współpracy z innymi uczestnikami procesu pracy.						
Kwalifikacja HAN.03. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej			1	2	3	4	śr.	+/-
7	pozyskiwanie informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw;	- rozróżniać rodzaje bibliografii;						
		- rozróżniać asortyment księgarski;						
		- wyszukiwać dane statystyczne dotyczące struktury produkcji wydawniczej;						
		- korzystać z księgarskiej i pozaksięgarskiej internetowej bazy danych;						
		- ocenić walory artystyczne publikacji;						

		- ocenić walory artystyczne opraw; - pozyskiwać z księgarskich i pozaksięgarskich baz danych informacji o asortymencie księgarskim i rynku wydawnictw.						
8	opracowywanie bibliografii i katalogów oraz organizowanie warsztatu informacyjno-bibliograficznego;	- określić elementy opisu bibliograficznego; - wyszukać informacje potrzebne do wykonania opisu bibliograficznego; - sporządzić opis bibliograficzny; - opracować spis bibliograficzny; - stosować zasady ustalone dla określonych układów bibliograficznych; - opracować indeksy; - opracować projekt szaty graficznej bibliografii i katalogu; - określać źródła informacji w zależności od zakresu asortymentu księgarni; - korzystać z informacji o książkach i asortymencie księgarskim pochodzących ze źródeł informacji pośredniej i bezpośredniej.						
9	organizowanie działań marketingowych w księgarni oraz obsługiwanie sprzedaży internetowej i wysyłkowej;	- przygotować tekst oferty księgarskiej oferty handlowej i zapytania ofertowego; - wskazać grono odbiorców księgarskiej oferty handlowej; - wskazać sposoby rozpowszechnienia księgarskiej oferty handlowej; - projektować działania promocyjne asortymentu księgarskiego; - opracować przekaz reklamowy asortymentu księgarskiego; - współpracować z agencją reklamową; - przygotować tekst zapytania ofertowego skierowanego do agencji reklamowej; - planować działania popularyzujące czytelnictwo; - organizować spotkania autorskie; - organizować działalność wystawienniczą na targach i wystawach; - wykonać reklamę stoiska targowego w postaci papierowej i elektronicznej; - dobrać formy reklamy stoiska targowego do zaleceń organizatora targów książki; - przeprowadzić sprzedaż przez Internet; - opracować regulamin sprzedaży internetowej; - przedstawić ofertę za pośrednictwem platform internetowych; - przedstawić warunki dostawy;						

		- nadzorować realizację zamówień składanych przez nabywców internetowych;						
		- zorganizować obsługę płatności elektronicznych;						
		- zrealizować zamówienie klienta złożone drogą elektroniczną;						
		- przygotować towary do wysyłki;						
		- organizować obsługę zwrotów.						
11	nabywanie kompetencji organizacji małych zespołów.	- ustalać kolejność wykonywania zadań zgodnie z harmonogramem prac;						
		- udzielać wskazówek w celu prawidłowego wykonania przydzielonych zadań;						
		- wprowadzać realne rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy;						
		- działać skutecznie jako członek zespołu.						

(KPT 03) Metryczka do narzędzia zasad jakości kształcenia praktycznego dla ucznia

Imię i nazwisko ucznia	
Klasa/Nazwa i adres szkoły	
Nazwa zawodu	
Nazwa kwalifikacji	
Nazwa i adres podmiotu przyjmującego ucznia na staż	
Lukę kompetencyjną określił	
Czas trwania stażu	

.....
Data, podpis osoby sporządzającej (KPT 03)

Uwaga

Doskonalenie narzędzia w szkole, we współpracy z pracodawcą, powinno być ukierunkowane na tworzenie poprzez niniejsze arkusze oceny kompetencji matrycy kompetencji.

Czy warto wdrożyć matrycę kompetencji?

Matryca kompetencji to narzędzie bardzo proste, które jeśli zostanie dobrze wdrożone i stosowane na co dzień jest w stanie bardzo mocno wpłynąć na indywidualną mobilizację członków zespołu jak i całego teamu. Stymuluje do uczenia się oraz pozwala w pędzie codziennych zajęć pamiętać o dalszej perspektywie i własnym rozwoju. Przydaje się także

w codziennym zarządzaniu, przy przydzielaniu zadań czy planowaniu pracy. Dzięki matrycy kompetencji jesteśmy w stanie dostrzec i monitorować ścieżkę, prowadzącą do idealnego stanu, w którym posiadamy w pełni elastyczny zespół, mogący zamieniać się wykonywanymi zadaniami.⁸

Podstawową korzyścią płynącą z zastosowania matrycy kompetencji jest możliwość szybkiej identyfikacji przez pracodawcę/menadżera zespołu na jakim etapie rozwoju znajduje się personel. Dzięki zgrupowaniu w jednym miejscu kluczowych kompetencji i umiejętności pracowników osoba zarządzająca zespołem jest w stanie ocenić:

- czy umiejętności członków zespołu są wystarczająco rozwinięte, by sprostać określonym zadaniom,
- które umiejętności pracowników należy dodatkowo rozwijać, zapewniając personelowi odpowiednie wsparcie i szkolenia.⁹

	coach	język angielski	negocjacje	fakturowanie	bezpośrednia obsługa KL
Anna	⊕	●	⊕	●	⊖
Katarzyna	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
Monika	●	⊕	⊖	⊕	⊕
Dorota	⊕	●	⊕	⊖	⊕
Beata	⊕	⊖	⊖	⊖	⊖

- ⊕ 0. Brak umiejętności   ⊖ 2. Pracownik przeszedł szkolenie, a nabyte umiejętności pozwalają mu na pracę pod nadzorem drugiej osoby
- ⊖ 1. Pracownik jest w trakcie szkolenia   ● 3. Pracownik przeszedł szkolenie i wykonuje pracę samodzielnie, bez pomocy osób trzecich
- 4. Pracownik przeszedł szkolenie, wykonuje pracę samodzielnie oraz może szkolić innych

Źródło: <https://www.infor.pl/prawo/praca/kompetentny-pracownik/2972795,Matryca-kompetencji-pracownika-wzor.html>

⁸ <https://leanaction.pl/2016/07/18/matryca-kompetencji-co-to-jest-i-do-czego-sluzyl/>

⁹ [Matryca kompetencji pracownika - wzór - Infor.pl](https://www.infor.pl/prawo/praca/kompetentny-pracownik/2972795,Matryca-kompetencji-pracownika-wzor.html)

7. ZAKOŃCZENIE

Realizacja stażu w ramach w ramach Projektu „Praktyka czyni mistrza-staże uczniowskie w branży handlowej” nr POWR.02.15.00-00-2021/20, oraz zastosowanie zasad zapewniania jakości stażu uczniowskiego, realizowanego u pracodawców, wraz z proponowanym narzędziem ich weryfikacji, umożliwiającym monitorowanie jakości stażu przez wszystkie zaangażowane strony, powinna zwiększyć atrakcyjność kształcenia zawodowego w środowisku lokalnym oraz wymiernie pomóc uczniom w odnalezieniu się na współczesnym rynku pracy.

Na potrzeby pilotażu wypracowane zostały narzędzia obejmujące wszystkie aspekty podlegające diagnozowaniu, monitorowaniu i ewaluacji stażu. Zastosowanie wybranych elementów może nastąpić podczas kolejnych edycji stażu w danej szkole czy podmiocie przyjmującym ucznia na staż, szczególnie do tych, które będą wносиły nowe wnioski i rekomendacje celem doskonalenia programu stażu i jego realizacji.

W celu zapewnienia wysokiej jakości realizacji efektów kształcenia podczas stażu należy na bieżąco monitorować realizację zaplanowanych zadań poprzez:

- komunikowanie obecności ucznia podczas stażu,
- dostosowanie czynności ujętych w przyjętym ze szkołą harmonogramie do możliwości ucznia i jego potrzeb szkoleniowych oraz podmiotu przyjmującego ucznia na staż, sezonowości prac, zespołów pracowników, itp.,
- systematyczność zapisów ucznia w dzienniczku stażu uczniowskiego,
- weryfikację samooceny ucznia i komunikowanie pomiaru kompetencji ucznia,
- analizowanie końcowego pomiaru kompetencji ucznia po zakończonym stażu.

Poprawne monitorowanie realizacji stażu prowadzi do:

- obiektywnej oceny kompetencji zawodowych ucznia,
- osiągnięcia zakładanej jakości podczas realizacji efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji zapisanych w podstawie programowej, ich adekwatności i skuteczności,
- wskazania w zaświadczeniu z odbytego stażu rzeczywistego stanu wykonywanych zadań i osiągniętych oczekiwanych efektów kształcenia ucznia,
- uwzględnienia indywidualnych potrzeb ucznia, w tym dla ucznia niepełnosprawnego i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wskazania luk kompetencyjnych i udzielenia podpowiedzi w zakresie możliwości pozyskania wsparcia celem ich uzupełnienia, a w dalszej kolejności na podstawie opisanych dokumentów wydania (poza zaświadczeniem) zakładowego certyfikatu

potwierdzającego odbycie stażu mogącego mieć odpowiednio zaliczenie w zakresie kształcenia praktycznego w kwalifikacji występującej w danym zawodzie.

Zgodnie z opisem prawa staż uczniowski jest uzupełnieniem luki w systemie edukacji zawodowej, pozwalającym uczniowi na zdobywanie doświadczenia w zawodzie, w którym odbywa on kształcenie, już od momentu rozpoczęcia nauki, dając możliwość jednoczesnej nauki, praktyki zawodowej oraz uzyskiwania dochodu w przypadku umowy stażowej przewidującej wynagrodzenie. Jest on w szczególności przeznaczony dla uczniów, którzy dzięki ambicji i pracowitości są w stanie godzić pierwsze kroki zawodowe z nauką. Jest formą pozwalającą uczniowi na wykorzystanie wolnego czasu na pracę oraz wczesne włączenie się w system pracy, podatkowy oraz ubezpieczeń społecznych. Staż uczniowski stanowi dodatkowe zabezpieczenia ucznia w przypadku podjęcia złej decyzji o wybranym zawodzie już na samym początku nauki.

Uczeń ma możliwość wyboru dodatkowej ścieżki. Jednocześnie staż uczniowski pozwala pracodawcom na zachęcanie uczniów do nauki zawodu oraz pracy w konkretnym zakładzie. Dzięki narzędziu, jakim jest staż uczniowski, pracodawca zyskuje możliwość wspierania uczniów już na poziomie nauki w szkole, przeanalizowania ich kompetencji w kontekście złożenia ofert pracy, wynagradzania wybranych uczniów oraz jeszcze ściślejszej współpracy w łańcuchu: pracodawca – uczeń – szkoła.

8. SŁOWNICZEK UŻYTYCH POJĘĆ W OPRACOWANIU ZASAD ZAPEWNIANIA JAKOŚCI STAŻU UCZNIOWSKIEGO.

Pojęcie	Definicja	Źródło
Branża	grupa zawodów szkolnictwa branżowego, przyporządkowana ze względu na specyfikę umiejętności zawodowych lub zakres w jakim umiejętności te są wykorzystywane podczas wykonywania zadań zawodowych.	Regulamin konkursu
Pracodawca	zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1482) pracodawca to jednostka organizacyjna, chociażby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia co najmniej jednego pracownika.	Regulamin konkursu ¹⁰
Staż uczniowski	staż odbywany w okresie nauki w rzeczywistych warunkach pracy przez uczniów techników i branżowych szkół I stopnia niebędących młodocianymi pracownikami ułatwiający uzyskiwanie doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym kształcą się uczniowie (zgodnie z art. 121a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, z późn. zm.).	Regulamin konkursu
Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego	usystematyzowany układ tabelaryczny obejmujący w szczególności wykaz branż i przyporządkowanych do nich zawodów z uwzględnieniem nazw oraz symboli cyfrowych zawodów oraz wykaz kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie. Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).	Regulamin konkursu
Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego	uporządkowany zestaw obowiązkowych: - celów kształcenia, odnoszących się do zadań zawodowych przyporządkowanych do kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie, - treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia, niezbędnych dla poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie, - kryteriów weryfikacji ww. efektów, umożliwiających ustalenie kryteriów ocen i wymagań egzaminacyjnych, - wymagań dotyczących warunków realizacji kształcenia w zawodzie, w tym wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji kształcenia w poszczególnych kwalifikacjach, - wymagań dotyczących minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w kwalifikacjach wyodrębnionych w danym zawodzie, z podziałem na jednostki efektów kształcenia. Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego określone są w załącznikach do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 991)	Regulamin konkursu

¹⁰ [Aktualizacja-regulaminu-PNZ-III-20.02.2021-r_docx-1.pdf](#)

Prawo oświatowe	ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. 2021 poz. 619).	Regulamin konkursu
Zakres programu stażu uczniowskiego	w trakcie stażu uczniowskiego uczeń realizuje wszystkie albo wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu, realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem. Podmiot przyjmujący na <i>staż uczniowski</i> i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustalają zakres treści nauczania oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania <i>stażu uczniowskiego</i> . Ustalając zakres treści nauczania, wskazuje się, w jakim zakresie uczeń po zrealizowaniu tych treści zostanie zwolniony z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu. Ustalenia te stanowią załącznik do umowy o <i>staż uczniowski</i> .	Metodologia
Program stażu uczniowskiego	program nauczania realizowany na stażu, w zakresie każdej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, musi uwzględniać ogólne cele kształcenia zawodowego, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy, a także: 1) cele kształcenia, 2) efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, 3) warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, 4) minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej kwalifikacji – będące elementami podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego właściwymi dla danej kwalifikacji wyodrębnionej w danym zawodzie.	Metodologia